

ÎNDEMN PĂRINTEȘC CĂTRE ELEVI, PĂRINȚI, DASCĂLI ȘI PREOȚI

Cu ajutorul și binecuvântarea Părintelui ceresc, începem noul an școlar 2022-2023, perioadă rânduită pentru pregătirea didactică, intelectuală, religioasă și morală a copiilor și tinerilor neamului nostru românesc, creștin-ortodox.

Instituție fundamentală a devenirii noastre, școala a însemnat și înseamnă cunoaștere, știință, cultură, spiritualitate, respect față de valorile și tradițiile statornicite de înaintași, loc și locaș în care s-a plămădit ființa națională și dulcea limbă română. Fiică a Bisericii, căci primele școli s-au născut în tinda bisericilor, mănăstirilor și pe lângă centrele eparhiale, școala are misiunea de a instrui, de a sădi în mintea și în sufletul elevilor cunoștințele folositoare vieții, de a le călăuzi pașii pe drumul adevăratei cunoașteri, dar și de a forma caractere, de a oferi copiilor și tinerilor modele de urmat, într-un climat autentic de dragoste, bunăvoință, bunătate, prietenie, dăruire, profesionalism și bună înțelegere.

În buna desfășurare a complexului și atât de importantului proces de învățământ nu sunt implicați doar profesorii și elevii, ci și părinții, bunicii, autoritățile, împreună cu slujitorii Bisericii noastre dreptmăritoare.

Înfrățite pe drumul lung și spinos al istoriei, Biserica și Școala nu pot fi despărțite, aportul lor la luminarea prin cultură a poporului nostru fiind cunoscut și recunoscut.

De aceea, la începutul acestui an școlar Vă îndemnăm părintește pe toți dascălii eparhiei noastre, din rândul cărora fac parte și cei ce trudesc la predarea Religiei, „să vă țineți de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea după dreapta credință” (*I Timotei 6, 3*).

Copiilor și tinerilor care pășiți pe porțile școlilor, vă așez la suflet tot cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care zice: „Fugiți de poftele tineretilor și

urmați dreptatea, credința, dragostea, pacea...” (*II Timotei 2, 2*) și „ascultați de părinții noștri în Domnul” (*Efesenii 6, 1*).

Un gând bun îndrept spre toți părinții care, plini de nădejde, vă încredințați pruncii în brațele dascălilor și vă străduiți să le asigurați toate cele necesare studiului. Ascultați și voi, dragi părinți, cuvântul nepieritor al Domnului, consemnat în cartea noastră sfântă, Biblia: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea” (*Pildele lui Solomon 6, 4*).

Ca de fiecare dată, ne adresăm părintește și preoților eparhiei noastre cu îndemnul de a identifica familiile aflate în lipsuri și nevoi și de a le oferi copiilor din partea parohiei cele necesare începutului anului școlar. Acolo, însă, unde cerințele depășesc posibilitățile financiare ale parohiei, rugăm preoții să solicite sprijinul Centrului eparhial.

Iar acum, la începutul anului bisericesc, înălțăm smerită rugăciune către Dumnezeu, Cel în Treime preamărit, pentru toți dascălii, elevii din grădinițe și școli, pentru părinți și pentru familia creștină, și pentru toți credincioșii eparhiei noastre, ca întru sănătate, pace sufletească și bucurie duhovnicească să pășească în anul școlar 2022-2023.

†Ioan, Mitropolitul Banatului

ASPECTE ALE RUGĂCIUNII ÎN TRADIȚIA FILOCALICĂ (II)

Preot prof. univ. dr. Sorin Cosma

În desfășurarea vieții duhovnicești sunt cunoscute două etape: etapa practică, activă, sau lucrătoare și etapa contemplativă sau văzătoare.

cunoaștere după chipul Celui ce l-a făcut” (Col 3, 9-10).

De aici vedem că praxis-ul reprezintă trecerea de la *forma negativă* a combaterii gândurilor rele,

Rugăciunea: de la praxis la theoria

Prima etapă se numește „*praxis*”, iar omul aflat în strădania devenirii sale duhovnicești se numește „*praktikos*”. Praxisul are ca teme *credința* și *pocăința (metanoia)* ca schimbare (transformare) din starea de păcat în cea de virtute, ca viață în Hristos prin Duhul Sfânt.

Dacă prin natura sa sufletul este chipul lui Dumnezeu, prin căderea în păcat, acesta s-a îmbrăcat în diverse patimi, încât scopul praxis-ului rezidă în dezbrăcarea de aceste patimi, după îndemnul apostolic: „Dezbrăcați-vă de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui și îmbrăcați-vă în cel nou care se înnoiește spre a ajunge la

la *forma pozitivă*, care înseamnă practicarea virtuților; iar interdependența dintre ele rezidă în aceea că patimile se suprimă prin virtuți, întocmai cum întunericul dispare la apariția luminii. Sfântul Maxim Mărturisitorul arată în acest sens că „*cine iubește pe Dumnezeu stăruie în rugăciunea curată și aruncă din sine toată patima ce-l împiedică la aceasta*”¹.

Părinții filocalici, pornind de la cuvintele Mântuitorului că nu „poți sluji la doi domni...” (Mt 6, 24) au înțeles că la rugăciunea curată nu pot

¹ A doua sută a capetelor despre dragoste, 7, Filocalia sau Culegere din scrierile sfinților părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, vol. 2, trad., introd. și note de Pr. Prof. Dr. Dumitru Staniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008, p. 83.

ajunge inimile „al căror Dumnezeu este pântecel” (Flp 3, 19), motiv pentru care au pus la temelie viețuirii lor duhovnicești asceza, însemnând exersarea sau antrenamentul permanent de maturizare duhovnicească, spre atingerea „la starea de bărbat desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos, ca să nu mai fim aruncați de valuri și purtați de tot vântul învățaturii, în amăgirea oamenilor... ci ținând adevărul în dragoste, să creștem în toate întru El.” (Ef 4, 13-15).

Cultivând asceza în scopul împlinirii rugăciunii curate se dobândește *înfrânarea* ca virtute a stăpânirii de sine prin disciplinarea simțurilor și convertirea patimilor în virtuți, ajungând la *apatheia* (nepățimire) ca prag al iubirii care este „*legătura desăvârșirii*” (Col 3, 14).

Din faptul că asceza și rugăciunea se cauzează și se intercondiționează reciproc, rezultă deviza: „*nici asceză fără rugăciune, nici rugăciune fără asceză*”.

În acest context se realizează în viața credincioșilor conexiunea: *rugăciune – post – milostenie* în sensul că *postul este unealtă a rugăciunii*, iar milostenia este revărsarea duhului iubirii lui Dumnezeu dobândit prin rugăciune.

Etapă a doua numită „*theoria*”, indică vederea lui Dumnezeu prin harul Lui. Aflat în această fază, omul se numește „*theoretikos*” adică văzător, ca unul care și-a curățit mintea și inima prin *nepățimire (apatheia)*, putându-se îndrepta spre *gnoză* (cunoaștere) sau *contemplație* (vedere), împlinind astfel cuvintele Mântuitorului care fericesc pe cei cu inima curată ca unii care vor vedea pe Dumnezeu (Mt 5, 8).

Interdependența dintre *praxis* și *theoria*, precum floarea și fructul, ne ajută să înțelegem cu mai mult discernământ sensul specific fiecăreia dintre ele. Astfel, Sfântul Maxim Marturisorul arăta deosebit de convingător că: „*Două sunt stările cele mai înalte ale rugăciunii curate. De una au parte cei ce se îndeletnicesc cu făptuirea, de alta cei ce se îndeletnicesc cu contemplația. Cea dintâi se naște în suflet din frica lui Dumnezeu și din nădejdea cea bună; cea de a doua, din dragoste dumnezeiască și din curăția cea mai deplină. Semnele prin care cunoaștem că am ajuns la măsura celei dintâi le avem în aceea că mintea se adună din toate ideile lumii și își face rugăciunea*

neîmprăștiată de parcă însuși Dumnezeu ar fi în fața ei, precum și este. Iar semnele celei de a doua stau în aceea că mintea este răpita în avântul rugăciunii de lumina dumnezeiască și nemărginită, și nu se mai simte nici pe sine, nici altceva din cele ce sunt, decât numai pe Cel ce lucrează în ea prin dragoste această iluminare”².

Privind rugăciunea prin corelarea celor două etape: *praxis* și *theoria*, părinții filocalici au stabilit deviza: „*Nici rugăciune fără praxis, nici praxis și theoria fără rugăciune*”.

În acest context, gnoza sau contemplația reprezintă efortul uman și darul lui Dumnezeu, corelate și cauzate reciproc, încât, ca și *contemplație-vedere*, „*Hristos este Cel prin care vedem și tot El este cel văzut*”³.

Rugăciunea vocală, rugăciunea trupului și rugăciunea contemplativă

Implicată ca temelie a urcușului duhovnicesc (*anábasis*), rugăciunea va avea mai multe etape în practicarea ei. Mai întâi este *rugăciunea vocală* și apoi *rugăciunea contemplativă*.

Rugăciunea vocală este cea practică în viața personală fie ca exprimare liberă, fie orientată după anumite cărți de rugăciune reținute și recomandate de Biserică, fiindcă reprezintă experiența duhovnicească a marilor oameni ai rugăciunii.

Părinții filocalici insistă asupra importanței pe care o are concentrarea asupra cuvintelor rostite pentru depășirea împrăștierii gândurilor. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur face o constatare critică, arătând că „mulți intră în biserică, rostesc nenumărate versete și rugăciuni după care pleacă; dar ei nu știu ce spun. Buzele lor se mișcă, dar urechea lor nu ascultă. Tu însuși nu-ți ascuți rugăciunea și ai vrea ca Dumnezeu să o audă”⁴.

De aici vedem că nu măiestria vorbelor dau putere rugăciunii, ci conștiința trează că te afli în prezența și în dialog cu Dumnezeu. Evidențiind

² A doua sută... 6, Filocalia... p. 83.

³ T. Spidlik, Spiritualitatea... rugăciunea... p. 174. Recunoaștem, de asemenea, acest adevăr în rugăciunea rostită în taină de preot înaintea ducerii Sfintei Jertfe pe altar spunând printre altele: „...Să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi... *căci Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Hristoase, Dumnezeul nostru*...”.

⁴ De chanaana, 10, P.G. 52, 458.

acest fapt, Mântuitorul a combătut nu numai formalismul și mândria fariseilor, ci și poliloghia păgânilor, care considerau că „în multa vorbărie vor fi auziți“ (Mt 6, 7), precum și atitudinea celor care se apropiau de El numai cu gura și cu buzele dar cu inima erau departe de El (Mt 15, 8); La fel și a celor care-I spuneau: „Doamne! Doamne!“ dar nu împlineau poruncile lui Dumnezeu (Mt 7, 21). În acest context, părinții filocalici recomandă rugăciunile scurte dar pline de credință și de arderea duhului: „Nu te apuca să grăiești verzi și uscate – îndeamnă Sfântul Ioan Scărrarul – pentru ca mintea să nu ți se risipească întru căutarea cuvintelor. Un singur cuvânt al vameșului a muiat inima lui Dumnezeu, precum un singur cuvânt spus cu credință a mântuit pe tâlharul de pe cruce. De obicei vorbăria umple mintea celui ce se roagă cu tot felul de imagini și o risipește, pe când cuvintele puține cel mai adesea au puterea de a aduna mintea“⁵.

Încredințați fiind în convingerea că „toate se lucrează spre binele celor ce-L iubesc pe Dumnezeu“ (Rm 8, 28), Părinții de la Optina nu cereau în rugăciunea de dimineață decât să poată împlini voia lui Dumnezeu, spunând: „Învață-mă să întâmpin cele ce vin asupra mea,

cu pacea sufletului și cu convingerea clară că voia Ta guvernează totul. În momente neprevăzute, ajută-mă să nu uit că toate sunt trimise de la Tine“.

Această „supunere sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca El să vă înalțe la timpul convenit“ (1 Ptr 5, 8) se împlinește printr-o totală dăruire și încredere în Dumnezeu, rămânând totdeauna fidel voii Sale. Atunci ne vom ruga cu cuvintele lui Iisus către Tatăl: „Nu a Mea, ci voia Ta să se facă“ (Mt 26, 39) și vom actualiza întru desăvârșită evlavie cuvintele Sfintei Fecioare, spuse cu prilejul Bunevestiri: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău“ (Lc 1, 38). Numai o astfel de rugăciune smerită și dăruită total lucrării lui Dumnezeu în lume poate zămisi și naște, prin puterea Duhului Sfânt, pe Hristos în inimile credincioșilor.

În cadrul rugăciunilor vocale se încadrează și rugăciunile din cadrul cultului divin public, care „armonizează vocile credincioșilor într-un singur glas, cel al Duhului care vorbește în biserică“⁶.

Sub aspect pedagogic, părinții filocalici recomandă să se înceapă cu rugăciunile fixe, fiindcă și rugăciunea trebuie învățată, și este nevoie de modele. Mântuitorul însuși a recomandat Apostolilor care îi cereau să-i învețe

5 Scara, XXVIII... p. 496.

6 T. Spidlik, Spiritualitatea... Rugăciunea, p. 86.

cum să se roage, spunând: „așa să vă rugați“, și le-a formulat textul rugăciunii „*Tatăl nostru*“, rămânând peste veacuri adresarea către Tatăl prin cuvintele Fiului, Mijlocitorul nostru, după cum spune Sfântul Ciprian. „*Să ne rugăm așadar, frați preaiubiți, așa cum ne-a învățat Domnul Dumnezeu nostru. Este plăcut și intim pentru Dumnezeu să fie rugat prin cuvintele Fiului Său, să recunoască Tatăl cuvintele Fiului Său când noi ne rugăm. Cel ce locuiește în inima noastră să fie și în vocea noastră și, fiindcă-L avem pe El ca mijlocitor către Tatăl pentru păcatele noastre (1 In 2, 1), când ne rugăm să ne fie iertate greșelile să ne exprimăm cu cuvintele Mijlocitorului nostru. Căci când zice: «Orice vom cere de la Tatăl în numele Lui ne va da» (In 16, 23)», cu atât mai ușor dobândim ceea ce cerem în numele lui Hristos, dacă cerem prin rugăciunea formulată de El*”.

Rugăciunile fixe pot fi folosite și atunci când sufletul se află în starea de „*secetă duhovnicească*”; când duhul e stins și lipsit de dinamismul creator care să-l ridice în comuniunea de iubire cu Dumnezeu.

Pe de altă parte, rugăciunile libere oferă posibilitatea de a comunica lui Dumnezeu întregul zbucium al sufletului care te apasă la un moment dat; toate dorințele care te animă, toate nevoile și neîmplinirile legate de anumite situații, pe care textele fixe nu le cuprind, fiindcă viața însăși nu poate fi „prinsă” în forme fixe. Rugăciunile libere te angajează la concentrare asupra gândurilor și cuvintelor, încât mai puțin se întâmpină pericolul risipirii gândului.

Psalmodierea (cântarea) este de mare importanță și eficiență în rugăciunea verbală individuală și obștească. Ea este o rugăciune cântată, care aduce liniște și pace sufletului, fiindcă muzica armonizează sufletul în el însuși. „*Prin cântare, spune Sfântul Ioan Scărarul, voi arăta gândul meu (Psalmul 48, 4), voința mea, pentru că nu am ajuns încă să deslușesc bine lucrurile. Eu însă îmi voi înălța voia prin rugăciune și prin aceasta voi primi deplina adevăritare*”⁸.

⁷ Despre Rugăciunea Domnească, III, Apologeti de limba latină, trad. Prof. Nicolae Chițescu, Eleodor Constantinescu, Prof. David Popescu, col. Părinți și Scriitori Bisericești, 3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1981, p. 465.

⁸ Cuvântul XXVII... p. 486.

Cântarea animă rugăciunea, aducând seninătate și bucurie sufletului, iar rugăciunea face ca prin cântare Duhul lui Dumnezeu să pătrundă în cutele cele mai adânci ale sufletului spre a-i da bucuria mântuirii.

Rugăciunea cântată mărește sensibilitatea minții de a pătrunde înțelesul de taină al textului, printr-o interpretare adecvată, care nu „întărește duhul spre răcnire“...

Pe lângă rugăciunea vocală, părinții filocalici se referă și la *rugăciunea trupului*.

Atât rugăciunea individuală cât și rugăciunea publică implică și trupul în rugăciune. Este firesc să fie așa, întrucât noi ne mântuim deopotrivă cu sufletul și cu trupul.

Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu ne îndeamnă în acest sens: „înfățișați trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră duhovnicească” (*Rm 12, 1*).

Postul, de pildă, ca act de voință, reprezintă o virtute prin care ne înfățișăm trupurile ca o jertfă vie, ca o închinare duhovnicească, adică ca o *rugăciune a trupului*.

În special rugăciunea trupului se manifestă prin actele și gesturile evlaviei exterioare, cum ar fi: îngenuncherile, ca mijloc de adresare, de laudă, dar și de manifestare a umilinței adusă lui Dumnezeu, după cuvintele Apostolului: „De aceea cad în genunchi în fața Tatălui, de la care își trage numele orice neam în cer și pe pământ” (*Ef 3, 14-5*);

La îngenunchere, ca rugăciune de căință, putem adăuga și *metaniile* săvârșite cu umilință. Apoi ridicările în picioare în timpul rugăciunii, sau a lecturilor biblice în cult, precum și șederile în timpul predicii.

Din cele mai vechi timpuri rugăciunile, predicile, slujbele și alte acte de cult începeau și se sfârșeau cu *semnul sfintei cruci*, în numele Sfintei Treimi. Era un mijloc de preamărire a Sfintei Treimi, de a ne ruga și predica în numele Sfintei Treimi. Sau *binecuvântarea* tuturor lucrurilor care „se sfințesc prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune” (*1 Tm 4, 5*), se făcea tot prin *semnul crucii*. „Tot ceea ce trebuie sfințit e consacrat prin *semnul crucii Domnului*, cu chemarea numelui lui Hristos”⁹, scrie Fericitul Augustin.

⁹ Contra Faustum, 12, 30, P.G. 42, 272.

Referindu-se la *evlavia ce trebuie avută în timpul rugăciunii*, Sfântul Ciprian vizează *ținuta corpului, privirea și modelarea vocii*. Iată cuvintele sale: „Să fie cuvântul și rugăciunea celor ce se roagă cu cuviință, păstrând stăpânirea de sine și bunul simț. Să ne gândim că stăm sub privirea lui Dumnezeu. Trebuie să placă ochilor dumnezeiești și ținuta corpului și felul vocii. Căci după cum celui nerușinat îi este caracteristic să se facă cunoscut prin strigăte, dimpotrivă celui cuviincios îi șade bine să se roage cu rugăciuni smerite... Și în timp ce ne adunăm la un loc cu frații și săvârșim jertfele dumnezeiești împreună cu preotul lui Dumnezeu, suntem datori să ne aducem aminte cu respect și ordine, să nu aruncăm peste tot cererile noastre cu glasuri nehibzuite, nici cererea care trebuie înfățișată cu modestie lui Dumnezeu, să nu o aruncăm cu o vorbărie zgomotoasă, fiindcă Dumnezeu nu este ascultător vocii, ci al inimii”¹⁰.

Dar pentru ca rugăciunea trupului să nu se săvârșească mecanic și formal, trebuie îmbinată armonios cu gândul care exprimă înțelesul ei duhovnicesc. În acest sens, Sfântul Casian spune fără echivoc: „Niciodată nu se roagă cel care e cu genunchii îndoiți, dar cu gândurile aiurea și nu la rugăciune”¹¹.

De aici vedem că atât rugăciunea vocală cât și cea a trupului corespund praxis-ului, vieții active, pe când *rugăciunea contemplativă* reprezintă „închinarea în duh și adevăr”, ca cea mai profundă formă a simțirii lucrării harului lui Dumnezeu, ea fiind însăși darul lui Dumnezeu ca împărtășire din viața de viața divină.

În desfășurarea rugăciunii contemplative părinții filocalici au stabilit mai multe etape. Evagrie, bunăoară, arată că cel ce vrea să se roage cu adevărat, trebuie mai mult decât să-și stăpânească mânia și pofta (partea pătimașă a sufletului), să ajungă în afară de orice gând patimaș, încât „sufletul curățit prin plinătatea virtuților face rânduiala minții neclintită și destoinică să primească starera căutată, contemplativă”¹².

Apoi adaugă Evagrie: „Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu. De ce stare are așadar mintea, ca să poată să se întindă, fără să se uite

îndărăt, dincolo de sine, la Stăpânul ei, și să stea de vorbă cu El fără mijlocirea nimănui”¹³.

E vorba de cunoașterea lui Dumnezeu ca scop suprem al vieții duhovnicești, care nu se realizează prin cugetarea discursivă, ci, ca și cunoaștere intuitivă a vederii lui Dumnezeu, se impune ca mintea, ochiul sufletului, să fie curățită de toate gândurile, chiar și de cele neștrăbătute de patimi (*gymnos nous*), încât în această cunoaștere a lui Dumnezeu să nu fie nimic care să se întipărească în ea, iar în sufletul celui ce se roagă să strălucească lumina Sfintei Treimi. Dar nici „cel ce a atins neprihănirea încă nu se și roagă cu adevărat. Căci poate să urmărească unele cugetări simple și să fie răpit de întâmplările lor și să fie departe de Dumnezeu”¹⁴. Până ce mintea nu sa ridicat mai presus de contemplarea firii trupesti, încă nu a privit locul lui Dumnezeu. Căci poate să se afle în cunoștința celor inteligibile și să se facă felurite ca ele. Dacă vrei să te rogi, ai trebuință de Dumnezeu, care dă rugăciune celui ce se roagă. Prin urmare cheamă-L pe El... Cel ce se roagă în duh și adevăr, nu-l mai preamărește pe Ziditor prin faturi, ci-L preamărește prin El însuși. Dacă ești teolog (dacă te ocupi cu contemplarea lui Dumnezeu), roagă-te cu adevărat; și dacă te rogi cu adevărat, ești teolog. Când mintea ta, cuprinsă de mult dor către Dumnezeu, pleacă oarecum câte puțin din trup și se depărtează de toate gândurile, care vin din simțire, din amintire, sau din starea humorală, umplându-se de evlavie și de bucurie, atunci socotește că te-ai apropiat de hotarele rugăciunii. Duhul Sfânt, pătimind împreună cu noi de slăbiciunea noastră, ne cercetează și când suntem necurați. Și dacă află numai că mintea noastră i se roagă cu dragoste și adevăr, se sălășluiește în ea și alungă toată ceata de gânduri și de înțelesuri care o împrejmuiesc, ținând-o spre dragostea rugăciunii duhovnicești”¹⁵.

Urmând pe Evagrie, Sfântul Casian numește această rugăciune contemplativă ca „*rugăciune de foc*” și o descrie ca „*starea cea mai sublimă și mai înaltă, care se formează numai din contemplarea lui Dumnezeu și din ardoarea dragostei, în care mintea se cufundă, făcându-l pe cel ce se roagă să*

10 Despre Rugăciunea Domnească, IV... p. 465-466.
11 Convorbiri... XIV, 2... p. 489.
12 Cuvânt despre rugăciune 2... Filocalia, p. 75.

13 Cuvânt despre rugăciune 3... Filocalia... p. 75.
14 Cuvânt despre rugăciune 55... Filocalia... p.81.
15 Cuvânt despre rugăciune 57 - 62... Filocalia... p. 81-82.

vorbească lui Dumnezeu cu simțăminte familiale, ca unui tată”¹⁶.

Rugăciunea de foc este „mai presus de orice simțire omenească, nu se poate arăta prin nici un sunet al vocii, prin nici o mișcare a limbii și prin nici o rostire de cuvinte, ci numai mintea luminată de strălucirile cerești o spune nu prin vorbe înguste și omenești, ci prin toate simțirile. Această stare ne-a arătat-o Domnul nostru, când s-a urcat pe munte, sau când, în agonie, a vărsat chiar picături de sânge, rugându-se în tăcere, ca cel mai sublim exemplu de rugăciune, pe care numai El îl putea da”¹⁷.

Încercând o analiză a rugăciunii Duhului în inimile oamenilor, Sfântul Casian arată printre altele: „Nu e ușor de cercetat cum sau în ce chip ies aceste sentimente din încăperile tainice ale sufletului. Adesea, o bucuie de nespus, sau o înălțare duhovnicească, dă la iveală roada unor sentimente foarte sănătoase, care se manifestă prin strigăte de mare bucurie, tresăltarea de mulțumire pătrunzând și în chilia vecinului. Uneori însă, mintea se ascunde atât de bine în tainitele unei tăceri adânci, încât tot sunetul vocii este oprit de o iluminare venită pe neașteptate, iar spiritul înmărmurit fie că poate să cuprindă înăutru toate simțirile, fie că le lasă libere și își arată dorințele prin gemete care nu se pot exprima în cuvinte. Iar câteodată se umple de atâta durere, încât n-o poate sfârși decât odată cu uscarea lacrimilor”¹⁸.

Sfântul Casian arată că această rugăciune de foc poate fi întâlnită și în timpul psalmodierii: „Uneori, în timp ce cântam un verset din Psalmi, am fost într-o rugăciune de foc. Alteori, vocea melodioasă a unui frate a trezit sufletele din toropirea lor. Știu de asemenea că o psalmodie impunătoare și gravă a trezit uneori mari mișcări de înflăcărare în cei ce luau parte la ele”¹⁹.

Și mai departe, Sfântul Casian explică pasivitatea minții prin modul de a se ruga al Sfântului Antonie cel Mare: „Ca să înțelegeți starea sufletească a rugăciunii, vă voi spune nu părerea mea, ci pe a Fericitului Antonie. Stim că acesta atât stăruia uneori în rugăciune, încât, rugându-se adesea cu aceeași înălțare a minții

până ce soarele începea să inunde totul cu razele sale, l-am auzit strigând în fervoarea duhului său: «de ce mă împiedici, soare, tu, care de aceea răsari, ca să mă smulgi din strălucirea acestei lumini adevărate?». Despre rugăciune există și această cugerată a lui mai mult decât omenească, așa zice chiar cerească: «nu este desăvârșită rugăciunea în care monahul își dă seama de sine și de însuși faptul că se roagă»²⁰.

Avându-L pe Dumnezeu mereu în cuget ca o necesitate duhovnicească, această rugăciune a minții, numită și rugăciune curată va deveni „flacăra care se ridică din ce în ce mai des din focul rugăciunii neîncetate”²¹, la care ne vom referi în cele ce urmează.

Neîncetata rugăciune

Întrebat de ucenici: cum să ne rugăm, Avva Macarie le-a spus: „nu este trebuință a vorbi multe, ci de a întinde adeseori mâinile și a zice: Doamne, precum vrei și precum știi, miluiește”²².

Oamenii rugăciunii au căutat, mai departe, transformarea lui „adeseori” din amintita îndrumare duhovnicească, cu stăruitorul îndemn apostolic: „rugați-vă neîncetat” (1 Tes 5, 17), adică un neîncetat „miluiește-mă”. Aceste cuvinte au devenit pentru iubitorii frumuseților duhovnicești de mai târziu o poruncă menită să le conducă viața spirituală spre desăvârșire, încât toate faptele lor au devenit corelate cu rugăciunea neîncetată.

La neîncetata rugăciune s-a ajuns prin descoperirea rugăciunilor scurte și dese, folosite pentru evitarea împrăstierii gândurilor. La început ele reproduceau cuvintele psalmistului: „Doamne, vino în ajutorul meu; Doamne grăbește să-mi ajuți” (Ps 69, 2). Aceste rugăciuni scurte și dese au cuprins Răsăritul creștin, pornind din Egipt, și trecând în Sinai, Palestina, Siria. Cuvintele psalmistului, scurte și repetate, au fost apoi înlocuite cu pomenirea numelui lui Iisus, purtând numele de „Rugăciunea lui Iisus” având următorul conținut: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă” (pe mine păcătosul)²³.

20 Convorbiri... XXXI... p. 470-471.

21 D. Stăniloae, Teologia... p. 213.

22 Începutul slovei M pentru Avva Macarie Egipteanul, 18, Patericul ce cuprinde în sine cuvintele folosite ale Sfinților Bătrâni, Ediția a 4-a rev., Alba Iulia, 2003, p. 143.

23 T. Spidlik, Spiritualitatea... Manual... p. 352.

16 Convorbiri... II, XVIII, p. 463-464.

17 Convorbiri... XXV ... p. 468.

18 Convorbiri... XXVII... p. 469.

19 Convorbiri... IX, 26... p. 468.

Prin neîntrerupta ei repetare, această scurtă rugăciune, curățind gândul și coborându-l în inimă, se va transforma în „*rugăciune a minții*”, sau „*rugăciunea pură*”, sau „*rugăciunea inimii*”. Ea va spiritualiza deopotrivă sufletul și trupul, spre a ridica întreaga ființă umană la împărtășirea din lumina slavei lui Hristos, asemenea Apostolilor pe Tabor, cu prilejul schimbării la față a Domnului.

Armonizând sufletul și trupul prin rostirea în tăcere a acestor puține cuvinte, rugăciunea inimii va menține în tot timpul firea omului într-o stare de curăție de tot ceea ce i-ar putea aduce tulburare, motiv pentru care această rugăciune este cunoscută și sub numele de *rugăciune isihastă* (aducătoare de liniște, seninătate, pace...). Iar pentru faptul că este rostită în tot timpul și în tot locul, atât în timpul muncii, cât și în timpul somnului, acestei rugăciuni i se mai spune și „*neîncetata rugăciune*”.

În concret rugăciunea lui Iisus are trei faze:

1. *Faza cuvântului* efectuată prin repetarea neîntreruptă a numelui lui Iisus, printr-o concentrare a gândirii spre Iisus. Odată cu aceasta se duce și lupta pentru eliberarea de patimi și creșterea în virtute. În lupta cu ispitele, credinciosul este lăsat singur.

2. *Faza gândului*. Credinciosul devine stăpân pe instincte și începe să se curețe de patimi. Toate gândurile se îndreaptă către Hristos, ceea ce face ca și faptele să le urmeze. Aceasta determină o

învingere a patimilor și prin lucrarea harului care așează în suflet hesykia (bucuria ca tăcută liniște a sufletului lipsit de orice tulburare).

3. *Faza inimii*. Harul coboară tot mai abundent în inimă spre a o sfinți. Rugăciunea se face acum nu prin cuvinte, nici prin gând, ci prin Duhul Sfânt, care „*se roagă pentru voi*” (Rm 8, 26). Se simte vederea lui Dumnezeu, și inima astfel curățită primește bucuria și pacea prin prezența lui Hristos, a strălucirii slavei Sale... încât „*tăria rugăciunii credinciosului stă în aceea că Iisus Hristos se roagă împreună cu cei ce stăruie. El însuși se roagă Tatălui împreună cu cei pentru care El mijlocește. Iar rugăciunea Lui este totdeauna biruitoare: «Eu știu că pururea mă ascuți» (In 11, 47)*”²⁴.

Acum mintea coboară în inimă, locul cel mai adânc al sufletului, unde întâlnește prezența Duhului Sfânt și gustând din tainica și negrăita lui bunătate (Ps 35, 9), se va regăsi pe sine ca și chip a lui Dumnezeu, umplându-se de lumina slavei lui Hristos, și va rămâne definitiv aici, asemenea Apostolilor, care copleșiți fiind de lumina transfigurării lui Iisus pe Tabor, niciodată nu s-ar mai fi despărțit de ea.

Pe lângă cele expuse important de adăugat este faptul că *rugăciunea neîncetată* este recomandată ca fiind accesibilă și de folos duhovnicesc tuturor

²⁴ Preot Prof. Ion Bria, *Credința pe care o mărturisim*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1987, p. 226.

credincioșilor, fără nicio deosebire, după cum îndeamnă Sfântul Grigorie Palama: „Tot cel ce se numește de la Hristos (tot creștinul) în orice ceată ar fi el, trebuie să lucreze rugăciunea neîncetată, după îndemnul apostolic: «rugați-vă neîncetat...». Nu doar monahii cei din afara lumii, ci și barbații, și femeile, și pruncii, și intelectii, și necărturarii, și tot laolaltă aceasta s-o învețe asemenea și spre tot lucrul acesta să-și aibă toată silința»²⁵.

Neîncetata rugăciune în exprimarea pelerinului rus

În același context ideatic, ne vom referi la una din cele mai reprezentative scrieri ale Răsăritului Creștin, care întregeste colecția scrierilor filocalice,

orienta în duhul filocalic al „Rugăciunii lui Iisus launtrică și neîncetată este chemarea continuă și neîntreruptă a numelui lui Iisus, cu buzele, cu inima și cu mintea, cu senzația prezenței Sale în tot locul, în toata vremea, chiar și în timpul somnului... Cel ce se obișnuiește cu această invocare simte o mare mângâiere și nevoia de a zice tot timpul această rugăciune; și după oarecare vreme nu poate trăi fără ea și apoi ea însăși se desfășoară în el ca de la sine»²⁷.

Apoi duhovnicul îi explică concret modul în care se cuvine a fi cultivată această rugăciune, spunând: „Stai șezând, în singurătate și în tăcere, pleacă-ți capul, închide ochii; respiră ușor, privește cu gândul în interiorul inimii, adună-ți mintea, adică gândurile, din capul tău în inimă. Și zici

actualizând idealurile mișcării isihaste, și anume: *Spovedania unui pelerin rus către duhovnicul său*²⁶. Este vorba de un pelerin rus din secolul al XIX-lea, care fiind dornic să cunoască modul de viață conform „rugăciunii neîncetate” recomandată de Sfântul Apostol Pavel (1 Tes 5, 17), primește îndrumarea unui duhovnic experimentat de a se

²⁵ Filothei al Constantinopolului, Economion la Sfântul Grigorie Palama, în PG 151, 173 CD.

²⁶ Trad. Preot Nicolae Botașiu, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1992. Cartea a apărut pentru prima dată la Kazan prin 1870; corectată apoi, a fost publicată în 1881 și reeditată în 1884 tot la Kazan. A fost retipărită la Paris în 1930. Autorul este necunoscut. Se vorbește de „un țăran din ținutul Orel”, un oarecare Nemitof care venea la Optina pentru a se întreține cu Părintele Macarie, predecesorul lui Ambrozie.

odată cu respirația: «Doamne Iisuse Hristoase miluiește-mă», cu voce șoptită, sau mai degrabă în gând. Silește-te să alungi toate preocupările, stai liniștit și repetă mereu acest exercițiu»²⁸.

În continuare, pelerinul evidențiază modul în care duhul Filocaliei descoperă taina luminii plină de strălucire a Cuvântului lui Dumnezeu în viața duhovnicească a celui ce-i caută înțelesul său profund: „Sfinții Părinți au dreptate când spun că Filocalia este cheia care deschide tainele ascunse ale Scripturii. În lumina ei am început să

²⁷ Întâia istorisire, Spovedania... p. 24-25.

²⁸ Întâia istorisire, Spovedania... p. 25.

înțeleg sensul tainic al Cuvântului lui Dumnezeu; am descoperit ce înseamnă «omul lăuntric din adâncul inimii» (1 Ptr 3, 4), «adevărata rugăciune făcută în duh» (In 4, 23), «Împărăția din adâncul din noi» (Lc 17,21), «Mijlocirea Sfântului Duh» (Rm 8, 26). Înțelegem și înțelesul cuvintelor: «voi sunteți în Mine» (In 15, 4), «Dă-mi inima ta» (Prv 23, 26), «îmbrăcați în Hristos» (Rm 13, 14; Ga 3, 27), «mireasa Duhului din inima noastră» (Ap 22, 17), chemarea Avva Părinte (Rm 8, 15-16) și multe altele. Când, iarăși, mă rugam din adâncul inimii, tot ce mă înconjura îmi apărea sub un aspect încântător: copacii, iarba, păsările, pământul, aerul, lumina, toate mi se pareau că-mi spun că există spre folosul omului, că ne încredințează despre dragostea lui Dumnezeu pentru om. Totul se ruga, totul cânta slava lui Dumnezeu. Astfel am înțeles ceea ce Filocalia numește «cunoașterea graiului creației» și am înțeles cum e posibil să stai de vorbă cu creaturile lui Dumnezeu²⁹.

Mai departe, pelerinul se destăinuie cu privire la starea sa fizică și spirituală, spunând: „Când mă simțeam îngreunat, obosit sau neliniștit, de îndată citeam în Filocalie părțile care vorbesc despre activitatea inimii și dorința și elanul pentru rugăciune îmi reveneau. După vreo trei săptămâni am simțit o durere în inimă, apoi ca o căldură plăcută împreună cu o stare de mulțumire și de liniște. Faptul acesta mi-a dat mai multă putere să pun în practică rugăciunea de care erau legate toate gândurile mele, și mai ales că am început să simt o mare bucurie... Câteodată era o furtuna ce-mi cuprindea inima apoi o ușurare, o eliberare și o bucurie așa de mare care mă transfigura și mă simțeam în extaz. Alteori mă cuprindea un seniment arzător de dragoste pentru Iisus Hristos și pentru toate creaturile lui Dumnezeu. Alteori lacrimile mă inundau de la sine, din recunoștință pentru Domnul care a avut milă cu mine un păcătos înrăit fiind... Alteori simțeam o bucurie sfredelitoare și profundă la chemarea numelui lui Iisus Hristos și înțelegeam ce înseamnă cuvântul Lui: „Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntru vostru (Lc 17, 21)”³⁰.

Cu altă ocazie pelerinul mărturisește: „Am mers multă vreme și am străbătut multe regiuni... Rugăciunea inimii îmi era singura mângâiere pe

tot lungul drumului, n-a încetat niciodată să-mi dea bucurie chiar dacă nu totdeauna de aceeași intensitate... Dacă fac ceva, rugăciunea vine de la sine în inima mea și lucrul meu merge mai departe; dacă ascult sau citesc ceva cu atenție rugăciunea nu încetează și eu le simt pe amandouă stările în același timp ca și cum eu m-as fi dedublat și ca și cum în trupul meu s-ar găsi două suflete. O, Dumnezeule cât de minunat este omul!”³¹.

În acest context, pelerinul prezintă efectele duhovnicești ale rugăciunii neîncetate ca anticipare și împlinire în comuniunea veșnică cu Dumnezeu: „Rugăciunea inimii mă făcea atât de fericit încât nu mă mai gândeam că trăiesc pe pământ și mă întrebam dacă bucuriile Împărăției cerurilor puteau fi mai mari decât această stare. Această fericire nu-mi lumina numai interiorul sufletului meu; și lumea din afară îmi apărea sub un aspect încântător, toate mă îndemneau să-L iubesc și să-L laud pe Dumnezeu. Oamenii, copacii, plantele, animalele, totul îmi era atât de apropiat și peste tot regăseam chipul numelui lui Hristos. Uneori mă simțeam atât de ușor încât mi se pare că nu mai am corp și că plutesc ușor în aer. Alteori eram cu totul în mine însumi. Și atunci îmi vedeam cu claritate interiorul meu și admiram minunata alcătuire a corpului omenesc. Alteori simțeam o bucurie atât de mare de parcă eu aș fi fost împărat. Și în mijlocul tuturor acestor feluri de trăiri, îmi doream ca Dumnezeu să-mi îngăduie să mor cât mai curând și să pot să-mi revărs recunoștința mea la picioarele Lui, în lumea duhurilor”³².

Reactualizând pacea și bucuria pe care au simțit-o cei trei Apostoli aflați în preajma Mântuitorului pe Tabor, rugăciunea neîncetată aduce puterea harului ca libertate a spiritului.

Convins de această realitate, pelerinul o evidențiază prin puterea rugăciunii: „rugăciunea are atâta forță și tărie încât se poate zice: „roagă-te și fă ce vrei“, rugăciunea te va conduce către fapta bună și dreaptă. Pentru a-I placea lui Dumnezeu nu e nevoie decât de iubire: „Iubește și fă ce vrei“ zice Fericitul Augustin, „căci cel care iubește nu poate dori să facă ceva care să nu-i placă iubitului. De vreme ce rugăciunea este revărsare și lucrare a dragostei, se poate spune cu adevărat despre ea prin

29 A doua istorisire, Spovedania... p. 40-41.

30 A doua istorisire, Spovedania... p. 48.

31 A doua istorisire, Spovedania... p. 49.

32 A patra istorisire, Spovedania... p. 91.

analogie: „Rugăciunea neîncetată este suficientă pentru mântuire”. „Roagă-te și fă ce vrei” și vei împlini scopul rugăciunii. Ea te va lumina.

Aceasta înseamnă că

1. „Roagă-te și gândește ce vrei”, gândurile-ți vor fi ridicate de rugăciune. Rugăciunea îți va da judecată; ea va suprima și îndepărta toate gândurile de factură rea...

2. „Roagă-te și fa ce vrei”. Faptele tale vor fi plăcute lui Dumnezeu și vor fi folositoare și mântuitoare. Rugăciunea deasa, în legătura cu orice subiect, nu va rămâne niciodată fără rod, căci ea are în sine puterea harului, „Căci tot cel ce va chema Numele Domnului se va mântui” (FA 2, 21).

3. „Roagă-te și nu-ți mai face grijă să învingi patimile numai cu puterea ta”. Rugăciunea le va nimici în tine „căci Cel ce este în voi este mai mare decât cel ce este în lume”(1 In 4, 4), spune Sfânta Scriptură.

4. „Roagă-te și nu te teme de nimic”. Nu te teme de nenorociri, nu te teme de dezastru. Rugăciunea te va apăra și le va îndepărta. Adu-ți aminte de Sfântul Petru care avea puțină credință și se afundă în apă, de Sfântul Pavel care se ruga în închisoare.

5. „Roagă-te într-un fel sau altul, dar roagă-te mereu și nu te lăsa abătut de nimic”. Fii vesel și calm. Rugăciunea va limpezi totul și te va învăța. Adu-ți aminte de cuvintele sfinților Ioan Gură de Aur și Marcu ascetul despre puterea rugăciunii. Primul spune că rugăciunea, adusă chiar de noi care suntem plini de păcate, ne curăță de toate acestea îndată. Al doilea zice: „A te ruga într-un fel oarecare este puterea noastră, dar a te ruga cu curăție este un dar al harului”.

Rugăciunea. Iată ce ne-a fost dat ca mijloc universal de mântuire, pentru a face să crească sufletul în desăvârșire. Asta e tot. „Roagă-te neîncetată” este o poruncă a Cuvântului lui Dumnezeu. Prin urmare, rugăciunea îți descoperă cea mai mare eficacitate și toate roadele ei când ea e adusă ca jertfă mereu, neîncetată; căci frecvența rugăciunii depinde fără îndoială de voința noastră; după cum curăția, râvna și perfecțiunea rugăciunii sunt daruri ale harului... practica deasă ne va învăța luarea aminte. Cantitatea va conduce cu siguranță la calitate. „Dacă vrei să înveți să faci bine ceea ce

faci, trebuie să-l faci cât de des e posibil”, spune un scriitor duhovnicesc experimentat³³.

Concluzii

La capătul acestei expuneri considerăm potrivit să facem câteva precizări finale:

Mai întâi, trebuie să evidențiem faptul că pentru părinții filocalici rugăciunea nu reprezintă o preocupare printre altele, sau un obicei sporadic, și nici o datorie obsedantă, ci prin excelență este filosofia existenței lor ca mod de viață, demonstrând că „rugăciunea pentru viețuirea duhovnicească este totul; ea rezumă totul: credința, viața potrivită credinței, mântuirea însăși... Fiindcă rugăciunea este expresia vieții Duhului în noi, ea reprezintă „respirația Duhului”, barometrul vieții duhovnicești, încât Biserica întreagă respiră prin rugăciune”³⁴.

Sfântul Ioan Scărarul, rezumând și sistematizând întregul duh filocalic de până la el, definește rugăciunea ca „împreunarea și unirea omului cu Dumnezeu...” și îi arată atributele, ca fiind: „susținătoarea lumii, împăcarea cu Dumnezeu, curățitoarea păcatelor, pod ce ne trece peste marea ispitelor, zid de apărare împotriva necazurilor vieții, bucuria fericitorilor, izvor al virtuților, pricinuitoare a darurilor cerești, luminarea minții, secure ce doboară pomul deznădejdiei, izgonitoare a întristării, împușinarea mâniei, oglindă în care vedem progresul ce-l realizăm întru virtute”³⁵.

Mai departe, câteva considerații de sinteză:

1. Rugăciunea este una dintre caracteristicile esențiale ale sufletului omenesc de pretutindeni și de totdeauna, fiind prezentă și definitivă în toate religiile lumii.

2. Rugăciunea este o realitate conformă naturii omului spre a-i împlini aspirațiile sale spirituale.

Și anume, pornind de la faptul că așa cum realitățile lumii marteriale se văd cu ochiul trupului, iar realitățile inteligibile sunt percepute de ochiul minții (de intelect), înțelepții Eladei sau străduiți ca prin ochiul minții să se ridice la intuirea și vederea celor cerești, date fiind afinitățile și atracției dintre ele. Părinții Bisericii, din cele mai vechi timpuri, socotind că mintea (nous) este chipul lui Dumnezeu, omul poartă în natura sa

³³ A șasea istorisire, Spovedania... p. 164-166.

³⁴ T. Spidlik, Spiritualitatea... Manual... p. 339.

³⁵ Scara... XXVIII, p. 249.

spirituală tendința, aspirația și aptitudinea de a se ridica la cunoașterea și comunicarea cu Dumnezeu. Iar această înălțare se realizează prin rugăciune, fiindcă *prin natura sa mintea omului este o facultate a rugăciunii*. De aici celebra formulare augustiniană menită să exprime însuși destinul spiritual al omului: „*Fecisti nos ad Te, Domine, et inquietum est cor nostrum donec requiescat în Te*”³⁶.

3. Rugăciunea reprezintă dialogul dintre om și Dumnezeu, în care sufletul omenesc se înalță spre Dumnezeu, iar Dumnezeu, care este Iubire, coboară spre om. Acest dialog este posibil întrucât, atât omul cât și Dumnezeu sunt persoane, iar persoana prin natura ei prezintă intenționalitatea spre comunicare și comuniune.

4. Rugăciunea creștină se săvârșește în „*duh și adevăr*”. Ea nu este strict umană, ci este în Duhul. E *respirația Duhului*. Astfel, prin rugăciune credinciosul se adresează Tatălui prin mijlocirea Fiului și călăuzirea Duhului Sfânt.

5. Fiind un dialog între Dumnezeu și om, nu are prioritate măiestria cuvântului, nici lungimea sau scurtimea, ci profunzimea simțămintelor ce face vie și activă prezența lui Dumnezeu. Esențial în rugăciune este să ne apropiem de Hristos cu inima și nu numai cu cuvintele (*Mt 15, 8*) și să facem din duhul rugăciunii împlinirea poruncilor lui Dumnezeu (*Mt 7, 21*).

6. Părinții filocalici au stabilit că rugăciunea ca „*izvor al virtuții*”, reprezintă „*darul lui Dumnezeu, iar duhul rugăciunii e dat celor ce se ostenesc în rugăciune*”.

7. Rugăciunea se înscrie în procesul duhovnicesc de la praxis la teoria, adică de la lucrare sau făptuire, la contemplație sau vedere, realizând prin *apatheia* (nepătimire) mintea și inima curată spre a împlini cuvintele Mântuitorului: „*Fericiți cei cu inima curată că aceia vor vedea pe Dumnezeu*” (*Mt 5, 8*).

De aici vedem că prin praxis rugăciunea se afirmă ca „*filozofie a faptei*”, ca „*izvor al virtuții*”, iar prin teoria ca arvună a negrăitei bucurii ce se împlinește într-o formă epectatică în comuniunea de lumină și iubire a Sfintei Treimi, ca dar al harului lui Dumnezeu.

³⁶ Ne-ai făcut pentru Tine Doamne, și neliniștit este sufletul nostru până nu se va liniști în Tine. Confesiones I, 1 PL 32, 659.

În această situație, rămâne deviza: *nici rugăciune fără praxis, nici praxis și nici teoria fără rugăciune*.

8. Rugăciunea îi oferă omului posibilitatea eliberării de sub povara obsesivă a grijilor cotidiene, prin regăsirea propriei identități în perspectiva veșnicei comuniunii cu Dumnezeu, după cum ne spune pelerinul rus: „*Mintea poate fi totdeauna educată de știință sau experiență, dar, acolo unde nu e inteligență, nicio educație nu poate face nimic. Ceea ce există este faptul că suntem departe de noi înșine și ca nici nu dorim să ne apropiem, să fugim mereu ca să nu ne găsim față în față cu noi înșine, preferăm lucruri de nimic în locul adevărului și gândim: Mi-ar place să am o viață duhovnicească, să ma ocup de rugăciune dar n-am timp, afacerile și grijile mă împiedică să mă dăruiesc lor cu adevărat. Dar, oare ce e mai important și mai necesar? Viața veșnică a sufletului sfințit sau viața trecătoare a trupului pentru care ne facem atâtea griji. În felul acesta gândind oamenii ajung ori la înțelepciune ori la tâmpenie*”³⁷.

Privind însă de viața de aici și de acum, în confruntarea cu apăsătoarele griji și neajunsuri, referitor la credinciosul dăruit total voii lui Dumnezeu prin rugăciune, unii critici au interpretat această stare spirituală ca dezinteres față de problemele vieții și ale lumii... Dar la nici un caz și sub nicio formă, o astfel de obiecție nu consună cu realitatea, deoarece „supunerea sub mâna cea tare a lui Dumnezeu” (1 Ptr 5, 8) are sensul încrederii plină de siguranță în prezența ocrotitoare a Părintelui Ceresc, pe măsura să-i aducă în suflet optimismul care alungă orice fel de spaimă și descurajare. De aceea, deviza părinților filocalici constă în îndrumarea: „*lucrează cât poți mai bine și lasă izbânda în grija lui Dumnezeu!*” Astfel, „*ora et labora*” (roagă-te și lucrează) a fost totdeauna deviza unei activități terestre bine chibzuită și rodnică, benefică atât pe plan obștesc cât și pe plan social.

Pe de altă parte, „fuga de lume” pentru cultivarea rugăciunii curate, nu reprezintă o evadare din lume, nici o detașare de ea, ci un mijloc de a face vie și activă *lucrarea lui Dumnezeu în lumea păcatului*, încât rugăciunea pentru lume înseamnă asumarea

³⁷ A patra istorisire... Spovedania... p. 81.

lumii în revărsarea de har a iubirii lui Dumnezeu prin slujirea ei.

9. Dat fiind faptul că în spiritualitatea Răsăritului Creștin s-a afirmat cu roade duhovnicești dintre cele mai înalte, isihasmul de sorginte filocalică, având ca teme *Rugăciunea lui Iisus* numită și *Rugăciunea minții*, *Rugăciunea pură* sau *Rugăciunea neîncetată*, reținem ca o generalizare cuvintele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț, ca unul care a dobândit aureola sfințeniei prin harul acestei rugăciuni: „*Sfințita rugăciune a minții, după puterea învățăturilor (scrierilor) purtătorilor de Dumnezeu părinți, lucrată prin harul lui Dumnezeu, îl curăță pe om de toate patimile, îl îndeamnă spre cea mai sânguincioasă păzire a poruncilor lui Dumnezeu și îl păzește nevătămat de toate săgețile vrajmașilor și de înșelări*”³⁸.

Pe de altă parte însă, practica *rugăciunii neîncetate* se poate săvârși nu numai prin *Rugăciunea inimii*, ci și prin orice faptă îndreptată spre lauda lui Dumnezeu.

Făcând trimitere la Filocalie, pelerinul invocă cuvintele lui Petru Damaschin, spunând: „*Trebuie să te obișnuiești să chemi numele Domnului, mai mult decât respirația, în tot timpul, în tot locul și în orice împrejurare. Apostolul zice «Rugați-vă neîncetat», el învață prin aceste cuvinte că trebuie să ne gândim la Dumnezeu în toată vremea, în tot locul și în toate lucrările... Dacă tu vezi lumina, adu-ți aminte de Cel care a dat-o; dacă te gândești la cer, la pământ, la mare și la toate ce ele cuprind, admiră-le și slăvește pe Cel ce le-a creat; dacă tu te acoperi cu o haină, gândește-te la cel de care atârni și multumește Lui, Celui care are grijă de existența ta. Pe scurt, orice mișcare să-ți fie motiv de a-L lăuda pe Dumnezeu; și așa te vei ruga neîncetat și sufletul tău va fi mereu în bucurie*”³⁹.

10. În același context ideatic, părinții filocalici insistă asupra faptului că *rugăciunea* nu se reduce numai la cuvinte, ci se împlinește prin faptele virtuozitate, încât în toate împrejurările vieții se cuvine sa-I aducem preamărire și mulțumire lui Dumnezeu pentru darurile pe care le avem de la El.

Pornind de la îndemnul apostolic: „*bucurați-vă pururea, rugați-vă neîncetat, dați mulțumire în*

toate“ (1 Tes 5, 16-18), Sfântul Vasile cel Mare arată că „*Rugăciunea e o cerere făcută lui Dumnezeu de credincioși pentru dobândirea unui bine. Nu e nevoie negreșit ca cererea să se facă numai prin cuvinte și nici nu socotesc că Dumnezeu are trebuință să-I amintim prin cuvinte de dorințele noastre, pentru că El știe cele ce ne sunt de folos, chiar dacă noi nu-I cerem... Nu trebuie să facem rugăciunile rostind silabele cuvintelor, ci mai bine împlinind puterea rugăciunii prin libera voință a sufletului nostru și prin «fapte de virtute», care să se întindă pe tot cursul vieții noastre. «Ori de mâncați, spune Apostolul, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți» (1 Co 10, 31). Când te așezi la masă, roagă-te... Înălță mulțumiri către Cel ce ți-a dat pâinea... Te-ai săturat? Să nu uiți de Binefăcător*”⁴⁰.

Astfel, recunoscând că „*orice dare bună și orice dar desăvârșit este de sus, coborând de la Părintele luminilor*“ (Iac 1, 17), depășind rugăciunile fragmentate, se va crea *starea de rugăciune* (numită de Sfântul Casian: „*orationis status*“), ca dispoziție permanentă a inimii spre rugăciune, încât toate faptele, fiind străbătute de duhul rugăciunii, vor fi transmise lumii ca har mântuitor, împlinind astfel îndemnul Domnului adresat Sfinților Apostoli și nouă tuturor: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre, să preamarească pe Tatăl vostru*“ (Mt 5, 16).

În concluzie, a trăi în duhul rugăciunii și a-l cultiva mereu în relație cu semenii înseamnă a transmite un zambet plin de optimism și o acțiune plină de lumină, de bucurie sfântă, de seninătate și de pace adresat unei lumi agitate, sufocată de griji, cufundată în libertinajul tumultuos al patimilor și debusolată în abordarea vieții pămâtenă.

Ca urmare, aspectele specifice spiritualității părinților filocalici referitoare la rugăciune rămân modele veșnic actuale, cu mult folos duhovnicesc pentru cei ce doresc să le cultive în viețuirea creștinească.

³⁸ Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte și scrieri duhovnicești, vol. II, Ed. II, selectate și traduse în limba română de Valentina Pelin, Ed. Doxologia, Iași, 2010, p. 173.

³⁹ A patra istorisire... p. 79.

⁴⁰ Omilia a V-a la Mucenița Iulita, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Constantin Georgescu și Alexandru Mihailă, Omilii și Cuvântări, col. Părinți și Scriitori Bisericești, 1, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009, p. 100 – 101.

PACEA LUMII ÎN CONCEPȚIA CREȘTINĂ

Preot dr. Emanuel Gafița

Termenul „pace” în limba greacă și în cele moderne face referire fie la o liniște interioară - pacea minții-, fie la o stare exterioară - absența conflictelor și a războiului. Din punct de vedere teologic, absența războiului nu prezintă neaparat pacea, dacă, poporul suferă de nedreptate ori necredință (Ieremia 6, 14; 8, 11; 28, 9; Iezechia 13, 10; 16); se poate socoti că este pace și într-o situație internațională tensionată, dacă poporul rămâne în relație cu Dumnezeu¹.

Vestea cea nouă adusă de Hristos prin venirea Sa în lume este una ce îndeamnă la pace „Fericiți făcătorii de pace căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Matei 5, 9). Chiar Împărăția lui

Dumnezeu este una a păcii². Biserica, îndemnată de prescripțiile scripturistice, este una ce susține pacea³, pentru a o aduce în inimile credincioșilor iar mai apoi în lumea toată⁴, sprijinită fiind în această lucrare de către puterile îngerești⁵.

Niciun creștin nu ar putea susține vreodată faptul că războiul este un lucru bun și să nu fie de acord cu toate demersurile duse la toate nivelurile astfel încât să nu se ajungă la acesta. De asemenea nu poate fi negat nici unul din țelurile creștinismului, acela ca toți să-i îmbrățișeze valorile, astfel că exemplele prin care răbdarea și iubirea îi aduc pe unii la credință sunt demne de toată aprecierea.⁶

Biserica creștină se folosește de toate mijloacele sale pentru realizarea păcii în lume și pentru evitarea oricărui impediment ce ar putea degenera în război, ea fiind mandată pentru acest scop chiar de către Capul ei, Hristos Domnul care a venit în lume în sunetul magilor „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.” (Luca 2, 11).

Putem discuta despre două tipuri de pace, pacea lumii și pacea adusă de Mântuitorul Hristos în lume. Cea dintâi are o nuanță socială și clarifică relațiile dintre oameni, oferind mediul potrivit de dezvoltare. Cea de-a doua, deși nu

¹ Peter C. Craig, *The Problem of War in the Old Testament*, Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, pp. 85-88; O. Bauernfeind, W. Foerster & G. von Rad, *Guerra Pace nel Nuovo Testamento*, (Grande Lessico del Nuovo Testamento), Brescia: Paideia Editrice, 2003, pp. 57-59. Despre adevărata pace bazată pe dreptate, printr-o împletire armonioasă a drepturilor și a îndatoririlor dintre oameni și între oameni și Dumnezeu, vorbește Fer. Augustin, *De Civitate Dei*, trad. D. Gentili, în Sant'Agostino, *La Città di Dio I (Libri I-X)* (Nuova Biblioteca Agostiniana, V/1), Roma: Città Nuova Editrice, 1978; *La Città di Dio III (Libri XIX-XXII)* (Nuova Biblioteca Agostiniana, V/3), Roma: Città Nuova Editrice, 1991, 19, 13, 1, pp. 50-51; Richard Shelly Hartigan, „Saint Augustin on War and Killing: The Problem of the Innocent” în *JHI* 27/2, pp. 198-199, apud Ilie Chișcari, „Tradiția Războiului just în Iudaismul Precreștin”, în *Bellum Justum et Pium, Creștinii în fața provocării războiului - o perspectivă istorico-fenomenologică* -, Coordonatori Radu Petre Mureșan și Ilie Chișcari, Editura Universității din București, București, 2011, p. 71.

² Nicolae Neaga, „Împărăția lui Dumnezeu - Împărăția păcii”, în *Mitropolia Ardealului*, Nr. 7-8, Sibiu, 1983, pp. 401-414.

³ Justin Moisescu, „Temeiurile lucrării Bisericii pentru apărarea păcii”, în *Studii Teologice*, Nr. 3-4, București, 1953, pp. 247-268.

⁴ Ioan I. Ică, „Să ucidem războaiele cu cuvântul și nu cu oamenii, și să obținem pacea cu pace, nu cu război; Pacea și războiul în lumina ultimelor epistole ale Fericitului Augustin”, în *Mitropolia Ardealului*, Nr. 1-2, Sibiu, 1985, p. 57.

⁵ B. A. Alexandru, „Rugăciunile îngerești pentru pace”, în *Mitropolia Olteniei*, Nr. 11-12, Craiova, 1967, pp. 888-892.

⁶ Ilie Chișcari, „Mt 5: 38-48 în discuțiile cu privire la războiul just”, în *Bellum Justum et Pium, Creștinii în fața provocării războiului - o perspectivă istorico-fenomenologică* -, Coordonatori Radu Petre Mureșan și Ilie Chișcari, Editura Universității din București, București, 2011, p. 283.

este o pace a lumii, este realizată în lume. Pacea Lui Hristos are ca mediu de manifestare lumea, pe care Domnul a iubit-o atât de mult încât pe Fiul Său L-a dat pentru ea. Acest tip de pace nu se poate realiza decât ținând cont de relațiile semenilor între ei.

În Noul Testament conceptul de pace este prezent de 86 de ori, având diferite înțelesuri. Uneori se vorbește despre pace chiar fără a face apel la cuvântul *pace*⁷. Asemenea Vechiului Testament termenul de pace este folosit ca formulă de salut, atât la întâlnire („Pace vouă” - Ioan 20, 19; 20, 26) cât și la plecare (Marcu 5, 34; Luca 7, 50; 8, 48 - „Mergeți în pace”).⁸

Pacea creștină are o simbolistică universală, ea aparținând întregii lumi. Sfântul Apostol Pavel zicea „Trăiți în pace cu toți oamenii” (Romani 12, 18). Același îndemn este și pentru evrei: „Căutați pacea cu toți și sfințenia fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu” (Evrei 12, 14) dar este îndreptat și tesalonicenilor „Și să râvniți a trăi în liniște și a face fiecare cele ale sale și a lucra cu mâinile voastre, precum v-am dat poruncă” (I Tesaloniceni 4, 11). Îndemnuri de pace vin și din partea Sfântului Apostol Petru: „Cel ce voiește să iubească viața și să vadă zile bune să-și oprească limba de la rău și buzele sale să nu grăiască vicleșug. Să se ferească de rău și să facă bine; să caute pacea și s-o urmeze” (I Petru 3, 10-11) iar altă dată zice „Siliți-vă să fiți aflați de El în pace, fără prihană și fără vină” (II Petru 3, 14).

Comparativ cu Vechiul Testament, ce amintește de războaie (Numeri 21, 14), în Noul Testament nu este prezentat nici un război și nici nu se face mențiunea a vreunui război. Domnul Iisus Hristos nu a osândit participarea la război și nici nu a oprit pe cineva să fie soldat. El a adus pacea între oameni, a adus bunăvoința și înțelegerea. Toate aceste bucurii duhovnicești nu vor fi bine primite de mulți oameni, care vor fi pedepsiți cu greutatea războiului. Cei ce greșesc nu vor fi osândiți cu război imediat **după păcat, ci li se vor pune la dispoziție toate**

⁷ Constantin Cornițescu, „Pacea după Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți”, în *Biserica Ortodoxă Română*, Nr. 11-12, București, 1983, p. 820.

⁸ Marius Guguci, *Asistența religioasă în Armata României pe timp de război. Rolul misionar al preoților militari*, Editura Vasiliana '98, Iași, 2016, pp. 36-38.

mijloacele de căință iar dacă acestea vor fi epuizate vor suporta consecințele pedepsei ce vin prin greutatea războiului⁹.

Pacea este obolul dat de Dumnezeu omenirii dar dacă aceștia nu umblă în cărările păcii aceasta poate fi luată de la ei. Acest lucru este vizibil și în cadrul istoriei, când oamenii s-au pocăit și au trăit în armonie, Dumnezeu le-a redat pacea Sa, întrucât El nu voiește moartea păcătoșilor ci întoarcerea și mântuirea lor. Inclusiv Sfinții Părinți și Scriitorii bisericești s-au străduit să arate pacea creștină prin însăși exemplul vieții lor dar și prin scrierile lor. Din punctul lor de vedere pacea este drumul mântuirii, fiind datorită creștinilor de a se ruga pentru ea. Aceasta presupune cultivarea, apărarea și înmulțirea tuturor aspectelor ce cuprind demersuri ale păcii. Pacea impusă în mod imperativ nu este una reală ci indusă de diferite circumstanțe¹⁰.

Pacea reprezintă aspectul firesc al relației dintre oameni, omul trebuind a o cultiva pentru binele și fericirea sa, pe când războiul reprezintă forma cea mai primejdioasă și periculoasă a relației dintre oameni și popoare. Sfântul Grigorie de Nisa face o analogie zicând că războiul este pentru om precum boala gravă pentru trupul său, singura doctorie ce alungă relele din viața omenirii fiind pacea¹¹.

⁹ Sfântul Nicolae Velimirovici, *Războiul și Biblia*, ediția a II-a revizuită, traducere din limba sârbă de Adrian Tănăsescu-Vlas, Editura Sofia, București, 2010, pp. 231-232.

¹⁰ Ștefan Alexe, „Învățătura Sfinților Părinți și a Scriitorilor bisericești despre pace” în *Ortodoxia*, Nr. 4, București, 1983, pp. 579-580.

¹¹ Sfântul Grigorie de Nyssa, „Scrieri. Partea Întâia”, în *Părinți și Scriitori bisericești*, Vol. 29, traducere de D. Stăniloae și Ioan Buga, Editura Institutului Biblic și de

Creștinul autentic trebuie să fie un luptător asiduu pentru pace, urmând astfel îndemnul Sfântului Apostol Pavel ce zice „Fiți în pace, urmăriți pacea cu toți oamenii” (II Timotei 2, 22). Învățătura Bisericii ne spune că oamenii trebuie să trăiască în pace pentru că sunt toți urmași ai lui Adam, plămădiți din același sânge „Și a făcut dintr-un sânge tot neamul omenesc” (Faptele Apostolilor 17, 26).

Pacea și bunăvoirea sunt căi pe care a mers întotdeauna Biserica creștină și pe care suntem îndrumați a păși și noi.

O problemă actuală ce aduce în discuție poziția Noului Testament privitoare la accesul creștinilor la înrolarea în armată vine din însăși atitudinea Mântuitorului Iisus Hristos față de autorități: „Dați Cezarului ceea ce este al Cezarului și Lui Dumnezeu ceea ce este al lui Dumnezeu” (Matei 22, 21). Creștinii trebuie să se supună celor ce îi conduc întrucât ei au fost îngăduiți de Dumnezeu, chiar conștiința îndemnându-i să le dea cinste: „Dați tuturor cele ce sunteți datori, celui cu darea, dare; celui cu vama, vamă, celui cu teama, teamă; celui cu cinstea, cinste. Nimănui să nu-i fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul” (Romani 13, 7-8).

Sfinții Părinți și Scriitorii bisericești preiau imboldul scripturistic al Noului Testament vis-a-vis de atitudinea conflictelor. Astfel, Clement Romanul cere creștinilor: „Să luptăm dar, bărbați frați, cu toată stăruința sub poruncile Lui cele fără prihană. Să ne gândim la cei ce luptă sub conducătorii noștrii, cu câtă rânduială, cu câtă ascultare, cu câtă supunere împlinesc poruncile. Nu sunt toți comandanți, nici căpătenii peste o mie de ostași, nici peste o sută, nici peste cincizeci și așa mai departe; ci fiecare după rangul său împlinește cele rânduite de împărat și de conducători”¹². Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982, pp. 389-390.

¹² Clement de Rome, *Epître aux Corinthiens*, 21,4, introduction, texte, traduction, notes et index par Annie Jaubert, în colecția „Sources Chretiennes”, nr. 37, 1-3, Les Editions du Cerf, Paris, 1971, p. 161: „Servons donc en soldat, frères, de tout notre zèle sous Ses orders irréprochables. Considerons les soldats qui servent sous nos gouvernants, avec quelle discipline, quelle docilite, quelle soumission ils executent les taches qui leur sont assignees. Tous ne sont pas commandants en chief, ni chefs de mille, ni chefs de cent, ni chefs de cinquante, ni ainsi de suite, mais chacun

Scriitorul apreciază ordinea militară și o crede potrivită a fi instaurată și în Biserică, ca un exemplu clar de ascultare între cei ce conduc și cei ce ascultă: ofițeri-soldați comparativ cu creștini-preoți și episcopi.

Ignatie Teoforul scrie lui Policarp: „Osteniți-vă unii împreună cu alții, luptați împreună, alergați împreună, suferiți împreună, dormiți și deșteptați-vă ca iconomi, ca stăpâni și slujitori ai lui Dumnezeu. Căutați să plăceți Celui în a Cărui oaste sunteți, de la Care și plata o primiți. Să nu fie găsit careva dezertor. Botezul vostru să vă rămână armă, credința coif, dragostea sulită, iar răbdarea armură; faptele bune să fie depozitele voastre, ca să vă primiți după vrednicie, plata voastră”¹³. Asemenea lui Clement Romanul, își imaginează creștinii a fi soldați ai lui Dumnezeu.

Chiar Sfântul Iustin Martirul și Filosoful utilizează termeni militari în expunerile sale susținând că un creștin trebuie să fie mai presus decât un soldat întrucât plata sa vine de la Dumnezeu: „Desigur că ar fi de râs ca - în timp ce aceia care cad de acord cu voi și se înrolează ca soldați ai voștri îmbrățișând mărturisirea voastră, mai presus de părinții lor, de patria lor și de toți cei familiari ai lor, cu toate că voi nu le puteți procura nici o recompensă nestricăcioasă pentru aceasta - noi, care suntem îndrăgostiți de nestricăciune, să nu suferim la rândul nostru toate pentru a primi cele dorite de la Cel ce singur este în stare să ni le dea”¹⁴. Altă dată zice că creștinii sunt împotriva războiului deoarece

a son rang propre execute ce qui lui est prescript par le roi et les gouvernants”, apud Marius Guguci, *Asistența religioasă în Armata României...*, p. 90.

¹³ Ignace d'Antioche, *Letters. Lettre a Poycarpe*, cap. 6, 1-2, text grec, introduction, traduction et notes de P. Th. Camelot, în colecția „Sources Chretiennes”, nr. 10 bis, Les Editions du Cerf, Paris, 1958, p. 177 „peinez ensemble les uns avec les autres, comme ses assessseurs, ses serviteurs. Cherchez a plaire a celui sous les ordres de qui vous faites compagne (cf. II Timotei 2,4), de qui aussu vous recevez votre solde, qu'un ne trouve parmi vous aucun deserteur... Que votre baptême demeure comme votre bouclier, la foi comme votre casque, la charite comme votre lance, la patience comme votre armure. Vos depots, ce sont vos oeuvres, afin que vous receviez comme il convient les sommes auxquelles vous avez droit”, apud Marius Guguci, *Asistența religioasă în Armata României...*, p. 91.

¹⁴ Justin Martirul și Filosoful, *Apologia I în favoarea creștinilor*, cap. 39, 5, traducere și note de Olimp N. Căciulă, în *Părinți și Scriitori bisericești*, Vol. 4, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984, p. 51.

datoria lor principală constă în identificarea păcii, dar în ciuda acesteia ei sunt folositori și în timp de război, dovadă fiind adusă scrisoarea Împăratului Marcus Aurelius către Senat. Aceasta arată nu doar că creștinii și-au adus contribuția la câștigarea unei lupte la granița Germaniei, ci și că au utilizat o armă deosebită, rugăciunea¹⁵.

Clement Alexandrinul folosește de asemenea termeni militari, îndemnându-i pe creștini să fie ascultători de: „generalul care dă comenzile cele drepte”, adică de Dumnezeu¹⁶.

Sfântul Ciprian al Cartaginei utilizează cel mai mult expresiile militare. Lumea este văzută ca un „câmp de luptă”¹⁷ unde se înfruntă „tabăra lui Hristos”¹⁸. Creștinii sunt soldați ai lui Hristos¹⁹ aleși să lupte în tabăra sfântă. Conducătorul ostașilor este Înșuși Hristos ce este privit ca un imperator²⁰. Prin toate expresiile militare Sfântul Ciprian nu dorește a face o apologie a războiului, precum nici a violenței, ci urmărește a puncta importanța unității în Biserică asemenea unității din sistemul militar.²¹

Nici un Sfânt Părinte nu a condamnat prezența creștinilor în armată argumentată de vărsarea de sânge dacă motivul prezenței lor era apărarea granițelor.²²

Cercetând Vechiul Testament identificăm numeroase indicii din care reiese faptul că războiul nu a fost văzut ca făcând parte din

15 *Ibidem*, cap. 68, p. 74: „Creștini nu prin pregătirea de săgeți, nici de arme și nici prin sunete de trâmbiță, deoarece așa ceva este de neîngăduit la ei, din cauza lui Dumnezeu, pe care-L poartă în conștiințele lor. Deci aceștia, aruncându-se la pământ, s-au rugat nu numai pentru noi, ci și pentru întreaga noastră armată pentru ușurarea ei de pe urma setei și a foamei de care pătinea. Deci, din momentul acesta începând, noi îngăduim unora ca aceștia să fie creștini, pentru ca nu cumva cerând și împotriva noastră o astfel de armă, să o dobândească”.

16 Clement Alexandrinul, *Cuvânt de îndemn către elini*, cap. 10, 100-104, traducere, introducere, note și indici de D. Fecioru, în *Părinți și Scriitori bisericesti*, Vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984, p. 147.

17 Sfântul Ciprian, Episcopul Cartaginei, *Scrisori, Scrisoarea 13*, 2, 1, traducere din limba latină de Ioan Diaconescu și Ovidiu Pop, Editura Sofia, București, 2011, p. 68.

18 *Ibidem*, *Scrisoarea 12*, 2, 2, p. 66.

19 *Ibidem*, *Scrisoarea 38*, 1, 2, p. 148.

20 *Ibidem*, *Scrisoarea 15*, 1, 1, p. 77.

21 Marius Guguci, *Asistența religioasă în Armata României...*, p. 97.

22 *Ibidem*, pp. 97-103.

viața de zi cu zi a omenirii. Se vorbește chiar despre ororile războiului, furturile (Miheia 2, 8: „Ci voi, împotriva poporului Meu, stați într-ajutor vrăjmașului lui. Mai înainte ca să năvălească Salmanasar voi jefuiți ca la război pe cei care merg cu încredere pe calea lor”), ori sacrificarea oamenilor nevinovați (II Regi 1, 25: „Cum au căzut vitejii în toiul luptei! Ucis a fost Ionatan pe înălțimile tale, Israele”; Deuteronom 20, 5-7: „Căpeteniile oștirii încă să grăiască poporului și să zică: Cel ce și-a zidit casă nouă și n-a sfințit-o, acela să iasă și să se întoarcă la casa sa, ca să nu moară în bătălie și să i-o sfințească altul. Cel ce și-a zidit vie și n-a mâncat din ea, acela să iasă și să se întoarcă la casa sa, ca să nu moară în bătălie și ca să nu se folosească altul de ea. Cel ce s-a logodit cu femeie și n-a luat-o, acela să iasă și să se întoarcă la casa sa, ca să nu moară în bătălie și ca să nu o ia altul.” și Isaia 22, 2: „Tu, cetate zgomotoasă, cetate plină de zarvă și de chiote de veselie? Răniții tăi nu sunt răniți de sabie și n-au murit în luptă”). Motivul războaielor trebuie văzut în ruperea relației dintre om și Dumnezeu, consecința fiind dezastruoasă pentru întreaga umanitate: „Pământul însă se stricase înaintea feței lui Dumnezeu și se umpluse pământul de silnicii” (Facere 6, 11).

Analizând Noul Testament observăm faptul că tema centrală este jertfa Mântuitorului prin care oamenii s-au împăcat cu Dumnezeu și iubirea jertfelnică a unuia către celălalt (Matei 5, 21-22: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi; iar cine va ucide va fi vrednic de osândă. Eu însă vă spun vouă că oricine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă; și cine va zice fratelui său netrebnicule! vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine va zice nebunule!, vrednic va fi de gheena focului.”). Întreg Noul Testament se poziționează împotriva războiului început din mândrie ori din lăcomie. Nici chiar războiul pentru apărarea vieții sau din apărare nu este propovăduit, acesta putând fi permis de Biserică ținându-se cont de firea omului, departe de desăvârșire. Firul central al Noului Testament rămâne însă pacea.²³

23 *Ibidem*, pp. 423-426.

SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL (1650-1716)

Nicolae Ioan Tomescu

Născut în Iviria, în anul 1650 din părinți foarte credincioși Ioan și Maria. La botez a primit numele Andrei, după

Sfântul Apostol Andrei. De mic este înzestrat de Dumnezeu cu istețimea, astfel învățând ușor limbile slavă veche, greacă, turcă, arabă și română, mai târziu se deprinde și cu meșteșugul broderiei, sculpturii în lemn și picturii, toate acestea învățându-le ca rob al turcilor, la Constantinopol.¹ După ce a scăpat de sub robia turcilor a fost tuns în monahism,

¹ Viețile Sfinților, *Viata Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, Mitropolit al Țării Românești*, <https://doxologia.ro/vietile-sfintilor/viata-sfantului-ierarh-martir-antim-ivireanul-mitropolitul-tarii-romanesti>, accesat în 20 sept. 2022

primind numele de Antim, de către Patriarhul Ierusalimului Dosoftei Nottara. Mai târziu ajunge stareț la mănăstirea Cetățuia unde înființează o tipografie grecească. Aici cunoaște lucrările sfântului Mitropolit Dosoftei și învață arta tiparului de la Mitrofan, episcop al Hușilor.²

Spre anul 1690, Sfântul Mucenic Constantin Brâncoveanu, voievod a Țării Românești, îl aduce la București, pentru a tipări cărți bisericești. Este ales stareț al mănăstirii Snagov, iar din vara lui 1691 se ocupă de bunul mers al tipografiei Mitropoliei Țării Românești.³ În 1694 pune bazele școlii tipografice de la Snagov, de unde scoate cărți cu o adevărată valoare istorică *Evangheliarul, Antologhionul, Floarea darurilor, Octoihul, Învățătură bisericească, Mărturisire ortodoxă, Carte sau lumină, Ceaslovul greco-slavo-român* și primul *Liturgier greco-arab*, acestea fiind doar câteva din lucrări.

Ajunge episcop la Râmnicu Vâlcea în 1705. Și aici scoate 9 cărți, cea mai importantă fiind *Tomul bucuriei* care cuprinde 5 lucrări polemice adresate apusenilor care doreau să dezbină ortodoxia în Țările Române și mai ales în Ardeal. Se interesează și de reabilitarea și sfințirea mai multor biserici și a mănăstirilor Govora, Surpatele, Strehaia și Cozia.

În 1706 tipărește primul *Molitfelnic* în limba română din Muntenia, iar în 22 februarie 1708 este ales ca mitropolit al Țării Românești. El mută tipografia de la Râmnic la Târgoviște tipărind și aici cărți dintre care 11 în românește. În 1713 tipărește primul *Liturgier* în română.

Cea mai valoroasă lucrare a Sfântului Antim este lucrarea *Didahiile* care cuprinde 28 de

² Sorin Ionițe, *Sf. Ier. Martir Antim Ivireanul, Mitropolitul Țării Românești; Sf. Mc. Calistrat și Epiharia*, <https://basilica.ro/sf-ier-martir-antim-ivireanul-mitropolitul-tarii-romanesti-sf-mc-calistrat-si-epiharia-2/>, accesat în 20 sept. 2022

³ Ibidem

predici rostite de-a lungul arhipăstoriei sale la diferite sărbători împărătești, ale sfinților sau a Maicii Domnului, adăugându-se și 7 cuvântări ocazionale. Mai tipărește 63 de cărți, 39 lucrute cu mâna sa, iar 21 în limba română. În perioada 1713-1715 ctitorește Mănăstirea Antim din București.

Fiind un mare patriot și un luptător, în martie 1716 este arestat de către turci de la care a îndurat multe umilințe și chinuri, deoarece a prevestit instalarea regimului fanariot. În toamna acelu

an este caterisit pe nedrept și este condamnat la închisoare pe viață la mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai. Pe drumul spre mănăstire este omorât de către turci, iar trupul îi este aruncat în râul Tungia, lângă Adrianopol. Patriarhia Ecumenică a anulat caterisirea ce fusese pusă în mod nedrept mitropolitului Antim Ivireanul, în anul 1722. Este trecut în calendar ca Sfânt Ierarh și Sfințit Mucenic, fiind prăznuit pe 27 septembrie.⁴

4 Ibidem

„Sfinte Părinte Ierarhe Antim, după vrednicie ai fost rânduitor păstor și învățător turmei tale, și cu înțelepciune dumnezeiască ai revărsat râurile sfințelilor tale cuvinte. Viața ai pus-o pentru păstoriții tăi și cununa muceniei ai dobândit de la Hristos Dumnezeu, pe Care roagă-L, Sfinte Părinte Ierarhe Antim, să dăruiască pace și mare milă celor ce săvârșesc sfântă pomenirea ta!”

PORTRETE SFINTE, SFINȚITE ȘI SFINȚITOARE SAU CUM (PE)TRECEM, ÎI PETRECEM ȘI NE PETRECEM?!...

Dr. Stelian Gomboș

Da, mie, unuia, îmi este tare dor de ei, de marii noștri Duhovnici ori Părinți duhovnicești, români, contemporani, pe care, eu unul, îi pomenesc, îi cinstesc, îi prețuiesc și, îi citesc, vizionez sau îi ascult (înregistrările foto, audio, video cu ei) ori de câte ori mi-i amintesc, cu mult drag și cu sfântă prețuire ori admirație, invocându-i și, evocându-i!...

Mai ales ca, nu știi de ce dar, am senzația ori percepția ca, peste unii dintre sfințiile lor s-a cam așternut praful uitării, în ultima vreme!...

Cu alte cuvinte, de fiecare dată când auzim și aflăm că a (mai) trecut cineva la veșnicele și cereștile lăcașuri ar trebui să ne revenim și să ne trezim, la realitate, ca dintr-un somn adânc!...

Da, momentul/evenimentul morții cuiva ar trebui să fie, pentru noi, pentru fiecare dintre noi, prilej de serioasă introspecție și de adâncă meditație, altfel spus, un eveniment ca acesta să ne pună, la modul foarte serios, pe gânduri!...

Nu degeaba, toți Sfinții Părinți ai Bisericii (ne) îndeamnă să avem, pururea, gândul, mintea și cugetul la moarte – ca fiind dascălul cel mai înțelept ce ne poate (re)aduce, pe fiecare dintre noi, la viață, la adevărata viață, la adevărata stare, la autentica viețuire!...

Să luăm aminte la viața, viețuirea, trecerea și petrecerea lui în sau prin această lume!...

În momente ca acestea, oameni buni, trebuie să ne gândim, profund, serios și responsabil, la felul și modul în care trecem, petrecem îi petrecem și ne petrecem noi, fiecare, dintre noi, în și prin această viață, de pe acest pământ!...

În asemenea clipe este bine să ne aducem aminte de cuvântul: „după faptă (după viață) și răsplată!”

Să ne întrebăm, la modul cel mai sincer: la ce folos atâta agitație, atâta stres, atâta contorsionare, atâta rigiditate, atâta tensiune și presiune, zilnică, cotidiană, mundană, la ce folos, fraților, la ce folos?!...

Latinii spuneau: „carpe diem!” – „trăiește clipa!” Noi, creștinii, trebuie să spunem: „prețuiește clipa!”, fiecare clipă și fiecare moment, orice întâlnire, oriunde și oricând, cu fratele, cu colegul, cu vecinul și cu semenul nostru, orice moment, orice stare, orice șansă sau oportunitate, ca fiind unică, prima și ultima, deci irepetabilă și, cine știe, poate chiar ultima, căci nu suntem noi stăpânii vieții și nici ai morții!...

Altfel spus, să fim cu mare luare aminte, cum trecem, cum petrecem, cum îi petrecem și cum ne petrecem, în această viață și prin această lume, (de)limitată, vremelnică, provizorie, tranzitorie și temporară, bine știind că „cetatea/împărăția noastră nu este aici, pe pământ, ci, dincolo, în cer, așteptându-o pe cea care va să vină/va să fie!...”

Dacă nu vom face astfel, oameni buni, vom regreta, mai devreme sau mai târziu și, mai mult decât atât, așa, vom pierde, totul, mai devreme sau mai târziu și acest lucru va fi unul, fatal, letal și, totodată, unul extrem de dureros!...

Așadar, haideți fraților, să fim cu multă băgare de seamă, atunci când ne întâlnim cu cineva: să-l privim bine și, cu mult drag și cu

aleasă dragoste, indiferent cine este, cine a fost sau cine va fi, să ne bucurăm de orice întâlnire cu oricine, ca într-o zi de mare praznic și (de) aleasă ori minunată sărbătoare, să apreciem și să trăim toate aceste momente ca pe niște daruri de mare folos, pline de câștig și de fericire căci, cine știe, poate mâine, tu nu îl vei mai putea întâlni pe el și el nu te va (mai) putea vedea sau privi pe tine!...

Fiindcă, totuși, de câte ori, nu ni se întâmplă, să ne fie atât de dor de cineva și, să nu ne mai putem petrece cu el deloc, decât în povești și povestiri, amintiri, ipostaze și fotografii, și, pur și simplu, ne apucă amarul, tristețea, jalea și supărarea!...

Da, îmi veți reproșa că sunt foarte pesimist, sumbru și sceptic și aveți tot dreptul să o faceți, dar, din păcate, este atât de real(ist) ce vă spun eu, aici și acum, și, în același timp, este atât de adevărat, mult prea și tare sau foarte adevărat!...

De asemenea, vreau, în încheierea acestei meditații, să vă mai spun și să vă mai rog ceva: Haideți, în sfârșit, oameni buni, să-i prețuim, să-i cinstim și să-i apreciem (sau admirăm) pe frații, semenii, părinții, eroii și duhovnicii noștri câtă vreme sunt, aici, în viață, cu noi, contemporani cu noi, viețuitori și pătimitori,

cu noi (sau pentru noi), nu după ce au plecat dintre noi sau de la noi!...

Apropo, până la urmă, nici nu mai știu cine a plecat, de fapt, primul (primii): ei, de la noi sau dintre noi ori noi de la ei și, dintre ei!...

În altă ordine de idei, noi, oamenii, ne-am (cam) împărțit (și despărțit) în: (ne)pretențioși, (ne)prețioși, (ne)prețuiți și disprețuiți, în: cunoscuți, necunoscuți și recunoscuți, în: numiți, denumiți și renumiți, în: concreți, discreți și indiscreți și, așa mai departe!...

Ca atare, mare atenție, în ce categorie și ipostază ne situăm ori ne aflăm noi!...

Prin urmare, oameni buni, ce faci și se face, adică, cum treci și cum îi petreci așa (ne) vom petrece și noi!...

Pe cei plecați, dincolo, Dumnezeu să îi odihnească iar pe noi, cei, încă, rămași, (pe) aici, Dumnezeu să ne întărească și, să ne mântuiască!...

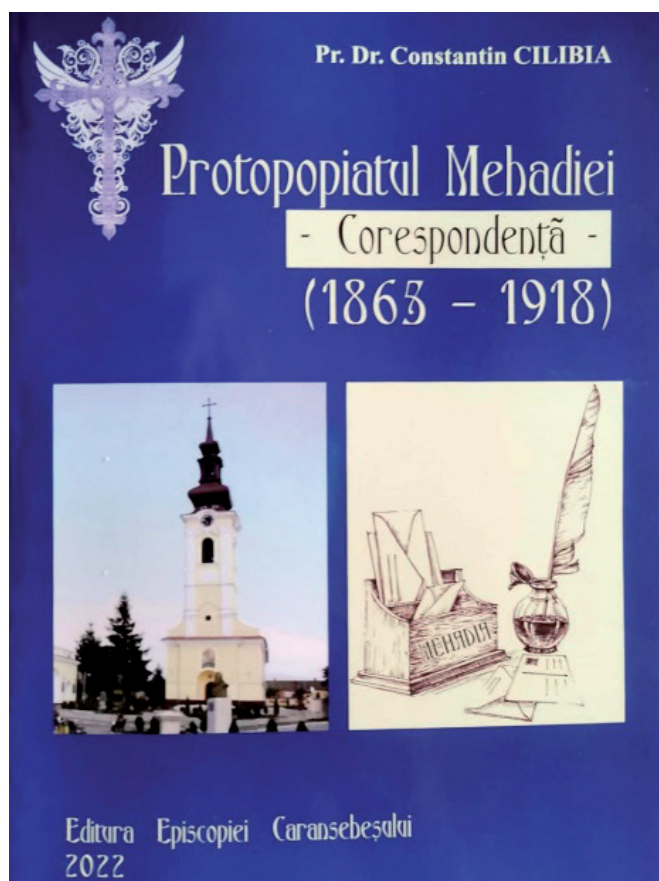
Dumnezeu să îi odihnească, pe ei, pe toți, în Raiul Sau cel neapus și neînserat, să-i așeze cu dreptii și, să-i numere cu sfinții Săi!...

Veșnică să (le) fie evocarea, invocarea, amintirea și pomenirea lor! Amin!...

PREOT DR. CONSTANTIN CILIBIA, PROTOPOPIATUL MEHADIEI – CORESPONDENȚĂ (1865-1918)

Preot prof. univ. dr. Sorin Cosma

Părintele Dr. Constantin Cilibia, care ne oferă acest volum, este slujitor al Bisericii din Băile Herculane de mai bine de trei decenii, dovedindu-se în același timp, cercetător autentic aplecat cu conștiinciozitate și responsabilitate asupra studierii documentelor și informațiilor istorice, spre a scoate la lumină adevărul și actualitatea învățămintelor pe care acestea le transmit posterității.

Astfel, și-a înveșnicit numele printr-o teză de doctorat de înaltă ținută academică, referitoare la „Biserica și societatea bănațeană în timpul episcopului Dr. Iosif Traian Bădescu (1920-1933)”, Ed. Diecezană, Caransebeș, 2012, LII+

365p; după ce mai înainte a publicat în revista „Altarul Banatului” mai multe studii, temeinic documentate, privind activitatea episcopului Iosif Traian Bădescu.

Pe lângă cele peste 40 de studii și articole, numele Părintelui Constantin Cilibia rămâne de referință prin volumele referitoare la „Băile Herculane, forme de viață religioasă” (167p); „Băile Herculane – Istorie și spiritualitate, Parohia Ortodoxă Română Băile Herculane”, Editura Episcopiei Caransebeșului, 2016 III Anexe+ 224p; „Mehadia, vatră istorică milenară” (283p), precum și prin studiile ce evocă personalitatea protopopului Nicolae Stoica de Hațeg.

Apoi, vocația cărturărească a Părintelui Constantin Cilibia se evidențiază și prin cele peste 35 de recenzii ale volumelor de interes bisericesc apărute în diverse edituri.

În legătură cu volumul de față, se cuvine să precizăm că actualul Protopopiat de la Băile Herculane, din Eparhia Caransebeșului, activat în 1994, își revendică teritoriul fostului protopopiat al Mehadiei, care până în anul 1928 a funcționat în această localitate; iar de la această dată, păstrându-și numele, a fost mutat la Orșova și a dăinuit până în 1949, când Episcopia Caransebeșului a trebuit să-și înceteze activitatea.

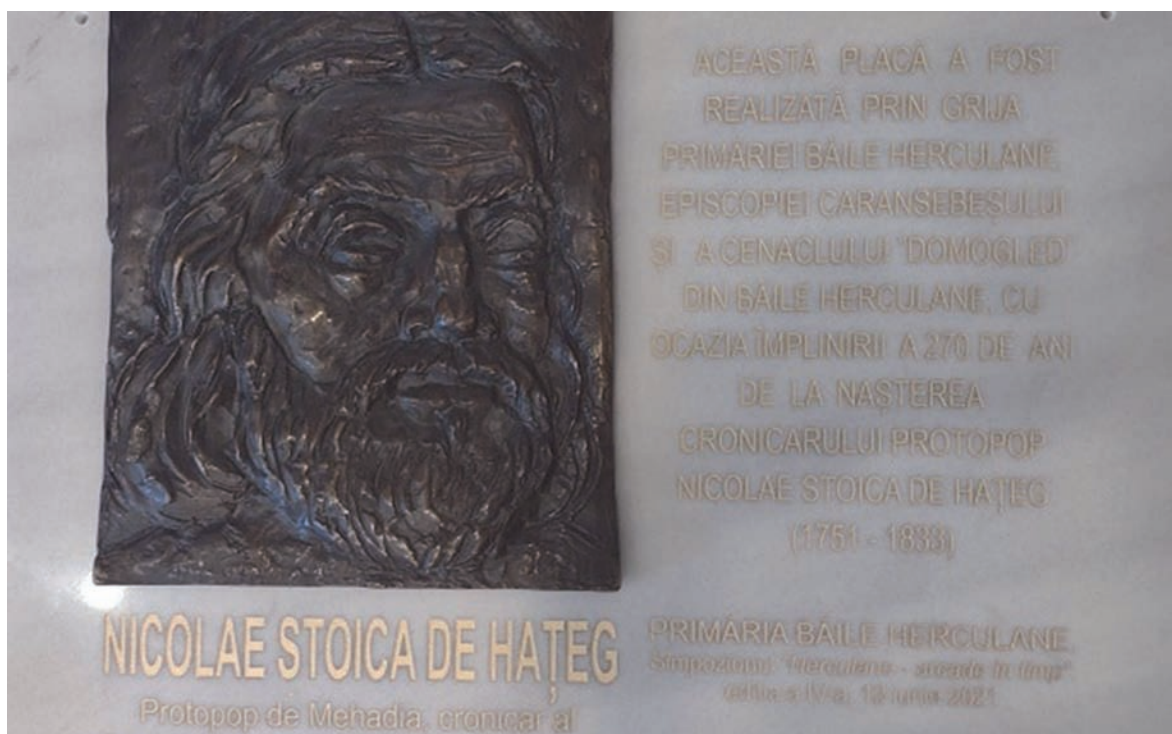
Se cunoaște din istorie că împăratul Justinian I al Bizanțului (527-565) prin Novella XI, din 535, stabilea noua capitală a prefecturii Illyricului, acordând prerogativele și jurisdicția Arhiepiscopului de la Justiniana Prima, ce se extindea și asupra multor localități din Banat, încât la Mehadia e existat reședința Episcopiei Ad Mediam.

Evenimentele care au urmat de-a lungul istoriei au produs multe transformări ale vieții

bisericești, încât abia din 1865, odată cu reșezarea Episcopiei Caransebeșului pe pământul românesc, protopopiatul Mehădiei își va relua activitatea legitimă printre cele 10 protopopiate, cuprinzând la început 36 parohii, apoi numărul

Pe lângă acestea autorul semnaleză absența documentelor pe perioada a 10 ani, fapt care rămâne deschis în viitor cercetărilor.

Dar, mai presus decât oricare alt comentariu, se impun cuvintele Preasfințitului Părinte Lucian,

lor înmulțindu-se încă cu 10 parohii în timpul păstoririi episcopului Nicolae Popea.

Volumul de față prezintă în 705 pagini documente inedite, cuprinzând ordine circulare ce oferă date prețioase despre viața moral-spirituală, socială, culturală, medicală, despre învățământul confesional românesc, despre organizarea militară și administrativă a Protopopiatului Mehădiei, pe măsură să evidențieze implicarea Bisericii Bănățene în păstrarea credinței strămoșești, a învățământului confesional românesc, a limbii române și a tradițiilor bisericești, care prinzând contur, s-au statornicit ca norme de viață românească pe aceste meleaguri.

Desigur, redarea documentelor în forma prezentată în volum a necesitat 6 ani de efort, cheltuială și perseverență din partea autorului orientată nu numai spre achiziționarea și așezarea lor în ordine cronologică, ci și prin traducerea celor aflate în limba maghiară, germană și sârbă, precum și a „descifrării” modului de exprimare specific acelor vremi, respectiv a regionalismelor și arhaismelor, la care s-a adăugat, la multe dintre ele, grafia greu lizibilă.

Episcopul Caransebeșului, imortalizate în Prefața cu care onorează apariția prezentului volum: „Lucrarea de față, redactată cu mult efort și jertfă de către părintele dr. Constantin Cilibia este un instrument fundamental pentru cercetători, întrucât redă cu de-amănuntul documentele aflate în corespondența protopopiatului Mehădia în intervalul 1865-1918. Culegerea documentelor, traducerea și așezarea lor cronologică reprezintă o ofrandă pe care autorul o oferă viitorului, pentru că o astfel de lucrare nu va putea fi evitată în demersurile viitoare de cercetare a istoriei eparhiei noastre... Important de apreciat este că, deși protopopiatul Mehădiei și-a încheiat activitatea de mult, încă mai are multe de grăit prin aceste documente scoase la lumina tiparului. Dacă există o instituție continuatoare a protopopiatului, prin actualul protopopiat din Băile Herculane, iată că prin osteneala celor atașati de această zonă, precum autorul acestui volum, lucrarea protopopiatului Mehădiei continuă să ne spună câte ceva despre trecut, pentru a face față viitorului.”

SFÂNTĂ MARIE

Sfântă Marie, mamă cuminte,
Fii în lumină în lumea de Sus -
Alături de îngeri și fiul Iisus,
Ne dai ajutor prin suflet și minte.
Tu știi suferința, tu știi nemurirea -
Ai plâns și-nțelegi când plângem și noi -

Mulți semeni se zbat în griji și nevoi,
Adânc e rănită de-un timp omenirea.
Războaie, urgii, boli și furtuni...
Inima lumii în frică se zbate -
E viața povară? Grea crucea din spate?

Maică Marie, fă lumea mai bună!
Alungă tot răul ce seamănă ură!
Mângâie rănilor celor cumiți!
Ai milă de cei lipsiți de părinți!

Maică, ajută-i pe toți care-ndură!
Ai fost printre noi... dar ai veșnicia..
Rog îngerii toți alături să-ți fie -
Iubire ne dai, mamă Marie -
E sfânt al tău nume, Sfântă Maria.

Dr. Teona Scopos

SPUNE-MI DOAMNE..

Doamne, iartă-mă pe mine
Că tot cer și iarași cer,
Apoi Doamne, ști prea bine
Căci nu am ce să-Ți ofer.

Stiu că toate-s de la Tine
Pe pământ și acolo Sus..
Apoi Doamne, ști prea bine,
N-am nimica de adus.

Sunt sărac de fapte bune,
N-am nimic de oferit..
În afar' de rugăciune
Ce-aș putea să Îți trimit?

Iar din voia milei Sale
Se aude-un glas smerit:
„Dă-Mi păcatele matală
Pentru care M-am jertfit!”

„Dă-Mi necazul și durerea,
Lacrima și suferința,
Ca să pot să-ți dau puterea
Care naște pocăința”

Sorin Dragos Butucel

A TRECUT LA CELE VEȘNICE PREOTUL MACEDON COTUȚIU, SLUJITOR HARNIC ȘI DEVOTAT AL BISERICII

Joi, 1 septembrie 2022, preotul Macedon Cotuțiu, preot coslujitor la parohia Cărpiniș, protopopiatul Timișoara I, a trecut la cele veșnice în mod fulgerător.

S-a născut în comuna Iohanisfeld, (Ionel), județul Timiș, din părinții Iacob și Raveca Cotuțiu la 23 iulie 1966. A copilărit în localitatea Săcălaz și s-a căsătorit cu Sanda-Liliana (n. Banciu) la data de 9 iunie 1988. Licențiat al Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu, promoția 1991, a fost hirotonit preot în 24 octombrie 1993, de către mitropolitul de pie memorie, Nicolae Corneanu, pe seama parohiei Cărpiniș, protopopiatul Timișoara. Dumnezeu l-a binecuvântat cu doi copii, Mirela-Daniela și Iacob-Vasile, care i-au adus bucuria de a fi bunic și de a avea șase nepoți. Însă, cea mai importantă misiune la care a fost chemat de Dumnezeu pe lângă frumoasa lui familie, a fost aceea de a construi o biserică în parohia ce i-a fost încredințată, și de unde nu a plecat decât la ceruri. Cu binecuvântarea ierarhului de atunci, mitropolitul Nicolae Corneanu, pune piatra de temelie a bisericii parohiale cu hramul *Sfântul Mare Mucenic Dimitrie* în anul 1994 și, după 10 ani, în anul 2004, a reușit finalizarea lucrărilor, arătând lui Dumnezeu smerită ascultare și nespusă recunoștință pentru tot ajutorul primit.

Sfințirea lăcașului de cult a fost săvârșită de către Preasfințitul Părinte Lucian Mic, pe atunci Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu o săptămână înainte de hramul bisericii de la 26 octombrie 2004.

A fost un preot cu aleasă dragoste față de credincioșii parohiei sale, a slujit Biserica cu mult devotament și a făcut tot ce i-a stat în putință să administreze cu înțeleaptă chibzuială lăcașul de cult din localitatea Cărpiniș, pe care l-a ridicat cu multă osteneală și cu sprijinul unor oameni de bine ce i-au fost alături.

Un fapt vrednic de remarcat la părintele Macedon Cotuțiu a fost statornicia față de parohia în care a fost numit, înțelepciunea bunei colaborări cu noul preot paroh și fidelitatea față de enoriașii săi, pe care i-a iubit și slujit până la trecerea în veșnicie.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul, membrii Permanenței Consiliului eparhial, precum și clericii și credincioșii eparhiei roagă pe bunul Dumnezeu să așeze sufletul slujitorului său Macedon în ceata dreptilor și să mângâie familia îndoliată.

VEȘNICĂ SĂ FIE POMENIREA LUI DIN NEAM ÎN NEAM!

TABĂRA „FRUMUSEȚEA PRIETENIEI ÎN SUFLET DE COPIL”, LA COMLOȘU MARE

Parteneriatul educațional încheiat între Primăria Comunei Comloșu Mare, Școala Gimnazială Comloșu Mare și Parohia Ortodoxă Comloșu Mare aduce roade și prin tabăra „Frumusețea prieteniei în suflet de copil”, ajunsă la cea de a V-a ediție.

Anul acesta a fost ales Centrul de agrement Costești ca loc al actualei ediții a taberei, un loc cu o aleasă încărcătură istorică. Au participat 49 de elevi din Comloșu Mare, copii care s-au evidențiat fie la învățătură, adică premianții claselor gimnaziale, fie fac parte din grupul catehetic al parohiei sau din ansamblul folcloric „Iorgovanu Comloșan”.

Perioada taberei a fost din 29 august până în 2 septembrie, iar în această tot acest timp, copiii au vizitat mai multe obiective istorice, în special.

În 29 august, copiii au vizitat Castelul Corvinilor de la Hunedoara, dar și cetatea Devei, după care elevii au poposit la Centrul de Agrement din Costești. A doua zi s-a vizitat cetatea dacică de la Costești, unde copiii au văzut civilizația și modul în care trăiau înaintașii noștri. Miercuri, 31 august, s-a desfășurat o activitate comună cu Poliția Română, Jandarmeria Montană și Agenția Națională Antidrog, unde copiii au fost sfătuiți cum să se ferească de tentațiile consumului

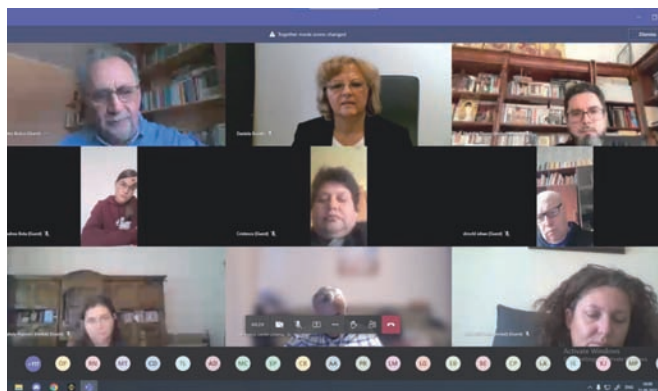
de stupefiante, de la cele mai ușoare droguri „legale”, până la cele mai nocive.

Prima zi a noului an bisericesc a adus o nouă încercare pentru copii, și anume, vizitarea cetății dacice de la Blidaru, un drum puțin mai greu, care a necesitat multă voință și determinare din partea participanților. Bineînțeles că programul taberei a avut și o latură gospodărească, a avut discuții și jocuri de socializare, dar și repetiții și inițieri în dansurile populare a copiilor mai puțin familiarizați cu această activitate.

„Am încheiat tabăra cu tradiționalul foc de tabără, dar și cu o mulțime de amintiri frumoase. Aducem mulțumiri Primăriei Comunei Comloșu Mare, domnului Primar Ovidiu Ștefănescu, Consiliului Local Comloșu Mare, conducerii Școlii Gimnaziale Comloșu Mare, doamnei director Adela Belu, cadrelor didactice implicate, doamnei profesoare din învățământul preșcolar, Claudia Cojocar, asistentului social și supraveghetor Casian Cojocar, a cărui prezență în mijlocul copiilor a adus roade deosebite pentru aceștia, mai ales din punct de vedere social și filantropic, față de cei aflați în nevoi sociale. Am încheiat tabăra cu dorința de a reveni și anul viitor în acele ținuturi încărcate de istorie”, a precizat pr. Cezar Cojocar, de la Parohia Comloșu Mare.

CONSFĂTURILE JUDEȚENE ALE PROFESORILOR DE RELIGIE – SEMESTRUL I

Consfăturile județene ale profesorilor de Religie din județul Timiș s-au desfășurat cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit IOAN și cu aprobarea doamnei inspector școlar general, prof. Aura Codruța Danielescu, în data de 21.09.2022 și au avut ca temă principală „Aplicarea curriculumului la disciplina Religie centrat pe formarea competențelor specific”.

Consfăturile s-au adresat tuturor profesorilor de Religie din județul Timiș, în cadrul valoroasei colaborări interconfesionale existente la nivelul I.S.J. Timiș: profesorilor de Religie Ortodoxă, profesorilor de Religie Romano-catolică, profesorilor de Religie Penticostală, profesorilor de Religie Baptistă, profesorilor de Religie Romano-catolică în limba maghiară, profesorilor de Religie Reformată.

La consfătuiri a fost invitat și domnul Conf. univ. dr. Vasile Timiș, inspector general pentru disciplina Religie în cadrul Ministerului Educației, care a adresat un mesaj de îndrumare și a prezentat ghidul realizat la nivelul disciplinei „Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a, în anul școlar 2022-2023 – Disciplina Religie”.

La întâlnire au fost invitați reprezentanții tuturor cultelor, Pr. dr. Nichifor Tănase – Consilier învățământ – Arhiepiscopia Ortodoxă

a Timișoarei, Pr. vicar Johann Dirschl – Dieceza Romano-Catolică de Timișoara, Prof. Catană Gheorghe – Consilier învățământ Comunitatea Regională Penticostală Arad, Pastor Marius Birgean – Vicepreședintele Comunității Bisericilor Creștine Baptiste – Consilier învățământ, Fazekas Eniko – Profesor de Religie reformată- Liceul Teoretic „Bella Bartok” Timișoara, care au transmis un mesaj cu ocazia debutului anului școlar.

Scopul principal al activității a fost construirea demersului didactic în vederea aplicării curriculumului centrat pe formarea competențelor specifice la disciplina Religie.

Obiectivele activității:

1. Organizarea activității didactice la clasă în vederea aplicării curriculumului la disciplina Religie centrat pe formarea competențelor specifice;

2. Prezentarea ghidului realizat de Ministerul Educației *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a, în anul școlar 2022-2023 – Disciplina Religie*;

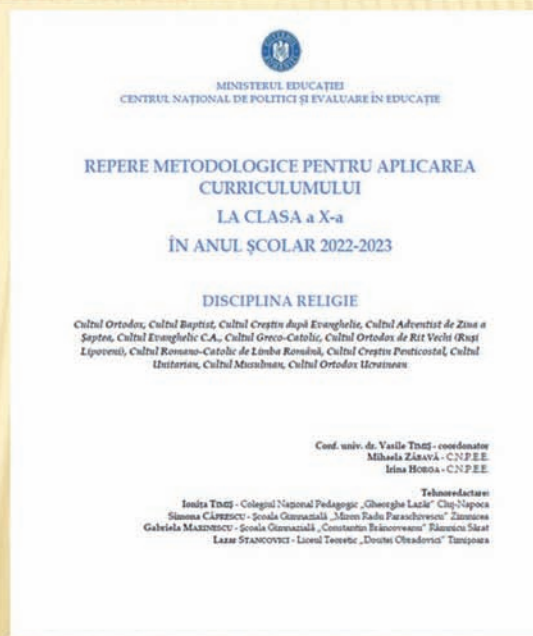
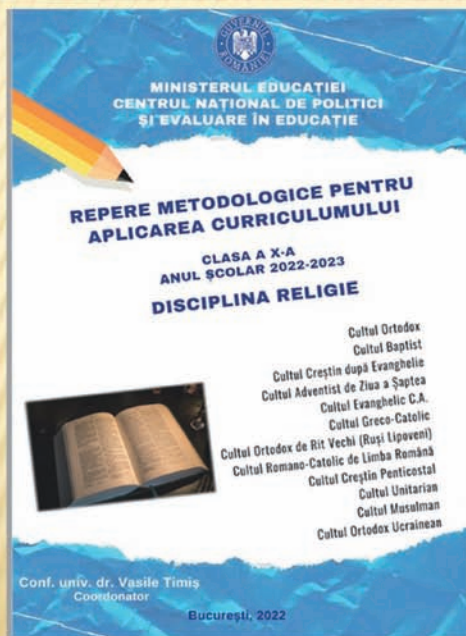
3. Prezentarea legislației școlare, a programelor școlare în vigoare, a manualelor școlare, a cursurilor de formare și a resurselor educaționale existente;

4. Prezentarea proiectelor, concursurilor, opționalilor specifice disciplinei Religie inițiate și organizate la nivel județean/național;

5. Dezvoltarea parteneriatelor educaționale realizate la nivelul instituțiilor partenerie – comunității – unităților de învățământ – cercurilor pedagogice și prezentarea exemplilor de bună practică realizate în cadrul disciplinei;

La consfătuiri au participat doamnele și domniile directori ai unităților de învățământ teologic din județ, profesorii metodiști și responsabilii de cercuri pedagogice și peste 160 profesori de Religie din județul Timiș.

REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023

În cadrul consfăturilor a fost prezentat de către doamna inspector școlar pentru disciplina Religie, prof. Daniela Liliana Buzatu, materialul cu titlul „Aplicarea curriculumului la disciplina Religie centrat pe formarea competențelor specific”, ca exemplu de proiectare a unității de învățare, prin valorificarea programelor școlare, a manualelor școlare, a textului religios, icoanei, poeziei și lecturii religioase, pentru construirea propriului demers didactic în vederea aplicării corecte a curriculumului național centrat pe formarea competențelor

elevilor la disciplina Religie. Materialul a fost prezentat și în cadrul „Consfăturilor naționale ale inspectorilor de Religie de la Râmnicu Vâlcea”, desfășurate în perioada 13-16.09.2022 și se află postat pe site-ul I.S.J. Timiș.

Consfăturile s-au încheiat cu mesajele doamnelor și domnilor directori ai unităților de învățământ teologic din județul Timiș, ale profesorilor metodiști și responsabili de cercuri pedagogice și intervențiile participanților.

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN TIMIȘ

CONFĂTURILE PROFESORILOR DE RELIGIE - 21.09.2022

APLICAREA CURRICULUMULUI LA DISCIPLINA RELIGIE CENTRAT PE FORMAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE

FORMARE DE BAZĂ ÎN FINANȚAREA UE ȘI PENTRU DEZVOLTAREA PROIECTELOR, LA TIMIȘOARA

Pe data de 6 și 7 septembrie se desfășoară în sala Festivă a Mitropoliei Banatului, evenimentul *Formare de bază în finanțarea UE și pentru Dezvoltarea proiectelor*, susținut de Eurodiaconia prin expertii Vera Nygard (Coordonatorul serviciilor pentru membri, proiecte și angajare, Eurodiaconia) și Giorgia Signoretto (Ofițer de proiecte și finanțare UE, Eurodiaconia).

Eurodiaconia este o rețea europeană de biserici și ONG-uri creștine care oferă servicii sociale și de asistență medicală și susțin dreptatea socială. Eurodiaconia reprezintă nevoile și experiențele unice a 56 de organizații naționale și regionale din 32 de țări.

Fundația Filantropia Timișoara a fost delegată de către Federația Filantropia să devină membru Eurodiaconia în anul 2020.

Subiectele atinse pe parcursul evenimentului de formare sunt următoarele: elementele de bază ale finanțării UE (cum să lucrezi cu apelurile de propuneri, unde să le găsești, cum să le citești eficient, parteneri de proiect în Europa, faza de planificare, aplicarea pentru oportunitățile potrivite, documentele necesare, cum sunt implementate politicile UE prin intermediul programelor de finanțare, noul CFM 2021-2027), cum să analizezi un proiect (exemplu concret de proiect, analiza SWOT, arborele problemelor), introducerea în programele de finanțare UE (Erasmus, Fondul Social European Plus, Fondul pentru azil și migrațiune, Fondurile disponibile pentru Ucraina), cum se scrie o cerere de propuneri (Aplicație – Elemente principale, Sugestii și sfaturi). Proiectul este finanțat de Comisia Europeană în cadrul programului FSE+ 2022 – 2025.

SPRIJIN PENTRU BENEFICIARIII CENTRULUI DE ZI „PATRIARH MIRON CRISTEA” DIN FĂGET

Centrul de Zi pentru Copii „Patriarh Miron Cristea” din Făget a avut zilele acestea oaspeți de seamă. Oameni cu suflet mare din Lugoj au trecut pragul instituției dăruind tuturor beneficiarilor daruri constând în rechizite, dulciuri dar și produse de igienă necesare desfășurării activității așezământului.

„Această acțiune petrecută în centrul nostru a readus din nou bucuria și zâmbetul pe buzele beneficiarilor noștri pentru că orice ajutor este bine primit. Ținem să mulțumim tuturor celor

implicați pentru gestul frumos făcut astăzi în centrul nostru și-l rugăm pe Dumnezeu să le răsplătească dragostea și osteneala”, a declarat pr. coordonator Liviu Ionuț Lacatiș. Centrul de Zi „Patriarh Miron Cristea” al Arhiepiscopiei Timișoarei, susținut de către Consiliul Local al orașului Făget, oferă servicii pentru 25 de copii care provin din familii cu dificultăți de natură socială și economică și pentru care acest centru reprezintă „o a doua casă”. Aceștia se bucură zilnic de o masă caldă, de activități educative, religioase, formativ-integrative, recreative și de socializare.

Centrul făgetean are misiunea de a preveni și a reduce abandonul sau eșecul școlar, precum și de a crește performanțele școlare ale elevilor aflați în situații de risc de abandon școlar, datorate, în principal, contextului economic precar al familiei, carențelor de educație sau de instruire a părinților, prin desfășurarea de programe socio-educative și discuții cu părinții, pe marginea subiectelor cu dificultate, pentru a găsi soluția potrivită problemelor iscate.

PROIECT FILANTROPIC ÎN PAROHIA VOITEG

Ajuns la cea de-a patra ediție consecutivă, proiectul „Școala, poarta spre un viitor educat” a fost realizat și anul acesta prin grija P. C. Părinte ic. Dragan Giorgiev, parohul bisericii cu hramul „Sfântul Mc. Gheorghe”, din Voiteg.

Anul acesta din fondurile proprii ale parohiei și din sponsorizări, cu sprijinul Parohiei „Sf. Ier. Andrei Șaguna” din Emden, Germania au fost echipate 35 de ghiozdane pentru elevii claselor 0-8.

Pentru clasele primare au fost oferite caiete, instrumente de scris și alte materiale didactice.

ACTUALITATEA EPARHIALĂ

ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR LA LICEUL TEOLOGIC ORTODOX „SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL”

Luni, 5 Septembrie, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” și-a deschis larg porțile pentru a-i primi pe elevii timișoreni, înscriși la cele patru niveluri de școlarizare: preșcolar, primar, gimnazial și liceal.

Festivitatea de deschidere a noului an școlar a debutat cu slujba de Te Deum, oficiată de preoții profesori de la instituția teologică de învățământ. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, la ceremonia de început de an școlar a fost prezent părintele consilier Nichifor Tănase, care a dat citire mesajului Întâistătătorului Arhiepiscopiei Timișoarei, adresat elevilor,

părinților, dascălilor și preoților din cuprinsul eparhiei. După slujbă, a urmat intonarea Imnului de Stat, precum și a troparului Sfântului Antim Ivireanul, ocrotitorul spiritual al școlii.

Cuvântul de deschidere a aparținut directoarei liceului, prof. Adela Panait, care a urat elevilor bun venit, încredințându-i, totodată, de tot suportul necesar actului educațional. În continuare, a fost prezentat noul director adjunct al unității de învățământ, pr. prof. drd. Daniel Hlodec, care, la rândul său, i-a felicitat pe elevi, urându-le să aibă cât mai multe rezultate frumoase. Din partea Inspectoratului Județean Timiș a fost prezentă prof. Daniela Liliana Buzatu, inspector pentru disciplina religie, care a vorbit despre bunele condiții de învățare din această unitate de învățământ.

Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” le oferă elevilor o educație creștină temeinică în care se împletesc armonios formarea personalității copilului și tânărului, respectând nivelul, ritmul de dezvoltare și înzestrarea lor cu acele cunoștințe, capacități și aptitudini care să stimuleze raportarea afectivă și creativă la mediul social.

DEBUT DE AN ȘCOLAR LA BIRDA ȘI SÂNGEORGE

În dimineața zilei de 5 septembrie a fost deschis, în mod festiv, un nou an școlar în toate unitățile școlare din România. Școlile din Birda și Sângeorge și-au primit elevii. Emoția și bucuria revederii după vacanța cea mare, întâlnirea cu profesorii, precum și noul format al anului școlar au fost tot atâtea motive care i-au ținut pe elevii

din toate clasele atenți și interesați în cea dintâi oră a anului școlar 2022-2023.

Festivitatea de deschidere la Școala Gimnazială din Birda a avut loc în prezența elevilor, profesorilor, oficialităților locale, personalului nedidactic, părinților și a debutat prin primirea

de la Grădinița cu Program Normal din Birda a celei mai fragede clase a Școlii.

După intonarea Imnului de Stat, a urmat slujba Tedeumului, oficiată de părintele Valentin Bugariu de la Parohia Birda și apoi cuvântul de bun venit al d-nei prof. Sorina Onița, directorul Școlii Gimnaziale Birda care a mulțumit autorităților locale pentru grija arătată școlilor și grădinițelor de pe raza comunei.

La Școala Primară din Sângeorge a fost săvârșită slujba Tedeumului de la început de an școlar, iar d-na prof. Maria Miron a rostit cu cuvânt de bun venit elevilor și părinților prezenți.

VIZITĂ ARHIEREASCĂ ȘI SFINȚIRE DE CRUCE LA PAROHIA RĂMETEA LUNCĂ

Duminică, 4 septembrie 2022, Parohia Remetea Luncă din Protopopiatul Făget a primit vizita Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan al Banatului. De dimineață credincioșii cu mic cu mare, îmbrăcați în haine de sărbătoare, împreună cu primarul comunei Mănăștiur, Ioan Rus, precum și un sobor de șapte preoți în frunte cu protopopul Făgetului Dorin Ioan Covaci și parohul Vasile Iulian Ulici l-au primit cu bucurie sfântă pe Întâistătorul Mitropoliei Banatului.

În cuvântul de învățătură din cadrul Sfintei Liturghii, Părintele Mitropolit a vorbit foarte frumos despre tânărul bogat pe care Mântuitorul

Hristos l-a chemat să devină apostol și să fie desăvârșit.

După Sfânta Liturghie Ierarhul a săvârșit slujba de sfințire a crucilor, ce vor fi așezate pe turla bisericii. Părintele Mitropolit a subliniat în cuvinte emoționante importanța acestui eveniment, care se întâmplă la câteva generații, precum și rolul, apărarea și puterea pe care Sfânta Cruce o are în viața credincioșilor.

Parohia Remetea Luncă, cu hramul Nașterea Maicii Domnului, este formată din 74 de familii cu 272 de credincioși.

SFÂNTĂ LITURGHIE ARHIEREASCĂ LA PAROHIA LUNCANI, PROTOPOPIATUL FĂGET

Joi, 8 septembrie 2022, de praznicul Nașterii Maicii Domnului, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a săvârșit Sfânta Liturghie la Parohia Luncani, Protopopiatul Făget și l-a instalat pe noul preot Anastasie Kali. Preasfinția Sa a fost întâmpinat de protopopul Făgetului Dorin Ioan Covaci, de preoții Caius Andrașoni – fiu al satului, Ioan Pană și Anastasie Kali.

În frumosul cuvânt de învățătură, Părintele Episcop a subliniat ajutorul și mijlocirea înaintea Tronului Sfintei Treimi pe care Maica Domnului o are pentru fiecare dintre noi, precum și importanța cinstirii Maicii Domnului.

La final, Preasfințitul Părinte l-a instalat pe noul preot în parohie, prezentându-l credincioșilor, sfătuindu-i să se roage mereu unii pentru ceilalți și să rămână în dragoste și unire frățească.

Parohia Luncani numără 123 de familii cu 285 de credincioși iar biserica construită în anul 1975 poartă hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

NAȘTEREA MAICII DOMNULUI SĂRBĂTORITĂ LA IOSEFIN

La sărbătoarea Nașterii Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, numită în popor „Sfânta Mărie Mică”, mulți credincioși timișoreni și-au îndreptat

pașii către „catedrala mică”, biserica Parohiei Timișoara-Iosefin.

Programul liturgic a debutat încă din ajun, cu săvârșirea Vecerniei, unită cu Litia, oficiate de părintele vicar Ionel Popescu, parohul bisericii, împreună cu preoții coslujitori și cu părintele diacon, în prezența unui număr mare de credincioși. La finalul slujbei, părinții slujitori și credincioșii au înconjurat lăcașul de cult, în armonia imnurilor mariologice, săvârșindu-se ectenii și rugăciuni în cele patru laturi ale lăcașului de cult.

În ziua praznicului, bucuria credincioșilor a fost încununată de prezența în mijlocul lor a Întâistătorului eparhiei, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, care a participat la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, oficiată de părintele paroh Ionel Popescu, împreună cu

părintele consilier Timotei Anișorac și ceilalți preoți slujitori.

După Rugăciunea Amvonului a fost săvârșită slujba Parastasului întru pomenirea ctitorilor și preoților slujitori ai bisericii din cartierul timișorean Iosefin și au fost binecuvântate îndătinutele prinoase aduse de credincioși. Răspunsurile liturgice au fost date de Corala „Doina Banatului” a parohiei, dirijată de prof. Nicolae Florin Șincari.

În continuare, Chiriarhul Banatului a rostit un cuvânt despre sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, pornind de la textul Sfintei evangheliei citite în cadrul Sfintei Liturghii. Înaltpreasfinția Sa, a subliniat frumusețea chipului duhovnicesc al Maicii Domnului, care ne-a invitat pe toți, azi la ziua nașterii sale, și care este ocrotitoarea spirituală a bisericii din Iosefin și a tuturor celor care o cheamă în ajutor.

HRAMUL BISERICII ORTODOXE DIN BIRDA

Cu prilejul Nașterii Maicii Domnului, biserica ortodoxă din Birda și-a sărbătorit hramul. Praznuirea a debutat, în Ajun, cu Slujba Privegherii (Vecernia unită cu Litiă și Utrenia) săvârșită de către preoții Călin Negrea de la parohia Gătaia și Valentin Bugariu, parohul locului.

În ziua sărbătorii a fost oficiat Acatistul Nașterii Maicii Domnului, Sfânta Liturghie și ritualul tăierii colacului de către părintele Valentin Bugariu. La momentul potrivit s-au împărțit cu Trupul și Sângele Domnului mai mulți copii.

Cuvântul de învățătură a fost susținut de către părintele paroh care a scos în relief importanța hramului pentru comunitatea parohială de astăzi și contribuția clericilor și credincioșilor din trecut la temeluirea actualei biserici a satului.

După otpustul Sfintei Liturghii a fost săvârșită slujba de tăiere a colacului, împreună cu nașii hramului, Ionela și Sebastian Matei și credincioșii prezenți.

La final a fost prezentat numărul 43 al revistei de cultură și religie rurală „Arhanghelul”.

MITROPOLITUL BANATULUI, ÎN MIJLOCUL CREDINCIOȘILOR GIROCENI

În duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, s-a rugat împreună cu preoții și credincioșii parohiei Giroc, în noua biserică parohială aflată în faza de înfrumusețare, la Sfânta și dumnezeiasca Liturghie.

Chiriarhul a fost întâmpinat de preotul Marius Șonea, parohul bisericii, preotul Adrian Covan,

coslujitor al parohiei și profesor la Facultatea de Teologie din Timișoara, dimpreună cu mulțimea credincioșilor din localitate și din Timișoara. La momentul Sfintei Împărțășanii, credincioși de toate vârstele au primit Sfântul Trup și Sfântul Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, sporind astfel bucuria euharistică, desăvârșind mesajul liturgic. Răspunsurile liturgice au fost date de către corul bărbătesc al parohiei, un cor cu o

tradiție și o activitate de peste 130 de ani, dirijat în prezent de prof. dr. Mircea Sturza.

În cuvântul de învățătură rostit, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan a vorbit despre

semnificația duhovnicească a sărbătorii, amintind și de unele tradiții creștin-religioase legate de această zi. „Potrivit rânduielilor bisericești și tradițiilor creștine, cu prilejul sărbătoririi Înălțării Sfintei Cruci, preoții din unele zone ale țării binecuvintează cu aghiasmă pe credincioși și casele lor, cântând troparul „Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău”, a spus Chiriarhul Banatului. La final, Înaltpreasfinția Sa, împreună cu părintele Ionel Popescu, vicar-eparhial, și preoții slujitori, a oficiat slujba parastasului pentru ctitorii și binefăcătorii celor două biserici ortodoxe din localitate.

ZIUA POMPIERILOR ROMÂNI SĂRBĂTORITĂ LA TIMIȘOARA

Astăzi, 13 septembrie, la Catedrala Mitropolitană din Timișoara, militarii din Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Banat” al Județului Timiș și Detașamentul de Pompieri militari și civili din Timișoara au participat la slujba Acatistului Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, ocrotitorul Banatului și al pompierilor din România.

Slujba a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, care împreună cu un sobor de preoți a înălțat rugăciuni de binecuvântare și ocrotire a pompierilor militari români.

Ceremonia militară a continuat pe platoul din fața Catedralei cu alocuțiuni ale oficialităților locale și județene. Col. Vasile Mihoc, inspector șef, ISU Timiș a adresat pompierilor români cuvinte de felicitare pentru devotamentul și curajul lor în situațiile de urgență. De asemenea, au mai adresat cuvinte de felicitare Mihai Ritivoiu, prefectul județului Timiș și Cosmin Gabriel Tabără Amănar, viceprimarul municipiului nostru.

În continuare, Col. Lucian Vasile Mihoc a avansat în grad mai mulți ofițeri, maiștri militari și subofițeri ai Inspectoratului pentru situații de

Urgență Banat, care s-au remarcat în misiunile îndeplinite din Grecia și Franța.

Totodată, Părintele Mitropolit Ioan a primit din partea Inspectoratului pentru Situații de Urgență o plachetă omagială. Cu acest prilej Înaltpreasfinția Sa a rostit un cuvânt de felicitare de Ziua Pompierilor, cărora le-a mulțumit pentru dăruirea și curajul lor în lupta cu focul și cu stihiiile naturii, asigurându-i de toată recunoștința noastră. Manifestarea s-a încheiat cu defilarea unităților de pompieri și a autospecialelor folosite în activitatea pompierilor.

În fiecare an la 13 septembrie, pompierii români aniversează Ziua Pompierilor din România,

SIMPOZIONUL „PARTOȘ – ISTORIE”

În organizarea Mănăstirii Partoș s-a desfășurat vineri, 9 septembrie a. c., un simpozion cu tema „Partoș – Istorie”, care își propune dezvelirea unor aspecte din trecutul localității și a vetrei monahale.

Manifestarea a fost găzduită de sala „Banatul” a complexului monahal și a fost moderată de către arhimandritul Simeon Stana, starețul mănăstirii și exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Timișoarei.

Starețul mănăstirii a rostit un cuvânt de bun venit. Domnul Lucian Trifonescu, primarul Comunei Banloc, a prezentat satul aparținător comunei, Partoș, ca o localitate cu valori comunitare întreținute de Mănăstirea de aici.

Șirul comunicărilor a fost deschis de comunicarea „Mănăstirea Partoș – dovezi

rememorând Bătălia din Dealul Spirii, când Compania de Pompieri din București (formată din 166 de ostași pompieri), condusă de căpitanul Pavel Zăgănescu a înfruntat numeroasa oaste otomană (6000 de ostași), venită să înăbușe mișcarea revoluționară de la 1848. Peste două zile, pe 15 septembrie, pompierii își prăznuiesc ocrotitorul spiritual, pe Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, canonizat de Biserica Ortodoxă Română în anul 1956. Legătura Sfântului Iosif cu instituția pompierilor militari o realizează tocmai minunile și faptele sale, între care și salvarea orașului Timișoara, în anul 1653, de la un puternic incendiu provocat de armata otomană.

arheologice”, alcătuită de dr. Luminița Munteanu-Dumitriu, care și-a închinat lucrarea memoriei Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae. Lucrarea prezentată înșiruie descoperirile făcute în vatra satului: locuințe de tip bordei, 25 de morminte în cimitir, ansamblul monahal din veacul al XV-lea.

Prof. Ioan Traia, președintele Asociației Publiciștilor Presei Rurale din Banat, muzeograf și monograf, a prezentat comunicarea „Mănăstirea Partoș”. Rod al unei fecunde documentări din care a izvodit volumul: *Partoș. Contribuții monografice* (2018), lucrarea prezintă date legate de așezarea topografică a mănăstirii, hramul și rostul mănăstirii de-a lungul timpului, personalități ecleziale care au trecut prin această mănăstire, elemente de artă bisericească.

Preotul dr. Valentin Bugariu a susținut comunicarea „Viața Sfântului Ierarh Iosif cel

Nou de la Partoș” în cuprinsul căreia a vorbit de problema canonizării Sfântului, izvoarele și lucrările care-l menționează pe Sfântul Iosif, dezvoltarea cultului și viața ierarhului bănățean.

Domnul Dan Radosav, cunoscut jurnalist și manager al Muzeului Satului Bănățean, a scos în priveliște importanța unui simpozion istoric pentru localitatea Partoș și a detaliat etapele elaborării Monografiei Partoșului a cărei co-autor și este.

Prof. univ. dr. Doru Radosav de la Universitatea clujeană a susținut referatul „O nouă cronologie a Mănăstirii Partoș” în care, folosindu-se de precauția metodică, prezintă principalele izvoare ale mănăstirii: istorice, arheologice și ficționale. Autorul propune ca an al întemeierii vetrei monahale anul 1290, un an acreditat prin tradiția locului.

La final au urmat discuțiile libere care au vizat temele susținute cu acest prilej.

SFINȚIRE DE TROIȚE ÎN PAROHIA IECEA MARE

În data de 14 septembrie, cu ocazia praznicului Înălțării Sfintei Cruci, troițele care au fost montate și care străjuiesc intrările în localitatea Ieccea Mare, județul Timiș, cât și intrarea în biserică, au fost sfințite.

Este prima sfințire de troițe din localitate, după ce în perioada anilor 1945 – 1946 o importantă comunitate de români, refugiată din alte zone ale țării, cu preponderență din Ardeal, a înființat prima capelă ortodoxă în parohia Ieccea Mare. Dorința părintelui paroh Iancu Ciprian Goguț și a credincioșilor, de a avea semnul Sfintei Cruci ca strajă la intrările în sat, a fost recent materializată.

ÎNTÂLNIREA CERCURILOR PASTORAL – MISIONARE ÎN PROTOPOPIATUL LUGOJ

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, în Duminica dinaintea Înălțării

Sfintei Cruci și în Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci, au avut loc două întâlniri ale cercurilor pastoral – misionare din Protopopiatul Lugoj, la parohia Păru, respectiv parohia Racovița.

Lucrările au debutat cu săvârșirea Vecerniei în bisericile parohiale, după care a urmat susținerea catehezelor de către preoții desemnați, având ca reper tematica Anului comemorativ 2022.

La parohia Păru, cateheza „Despre Rugăciune” a fost susținută de preotul Florin Lăzărescu, de la parohia Babșa, iar la parohia Racovița, cateheza „Despre isihasm, Sfinții Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț” a fost

prezentată de către preotul Răzvan Mateș, de la parohia Blajova.

După susținerea catehezelor, părintele protopop Ionuț Furdean a ținut un cuvânt de învățătură, făcând apel către cei prezenți să înmulțească rugăciunea la vreme de ispită, iar ca și modele să-i aibă pe sfinții isihăști, pomeniți în special în acest an. La final, părintele protopop a transmis tuturor arhierasca și părinteasca binecuvântare a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan.

De asemenea, și preoții parohi au mulțumit, în numele credincioșilor pe care îi păstoresc,

pentru că parohia lor a fost aleasă ca și gazdă a acestui frumos și ziditor eveniment. Bucuria celor prezenți a fost una mare, întrucât cercurile pastoral – misionare întrunesc preoții arondați care, prin rugăciunea și slujirea lor, aduc în inimile celor prezenți duhul rugăciunii și îndemnul spre a-L urma pe Mântuitorul Hristos.

Seara s-a încheiat cu discutarea câtorva probleme administrative. Protopopiatul Lugoj este împărțit în cinci cercuri pastoral misionare, având fiecare câte un coordonator.

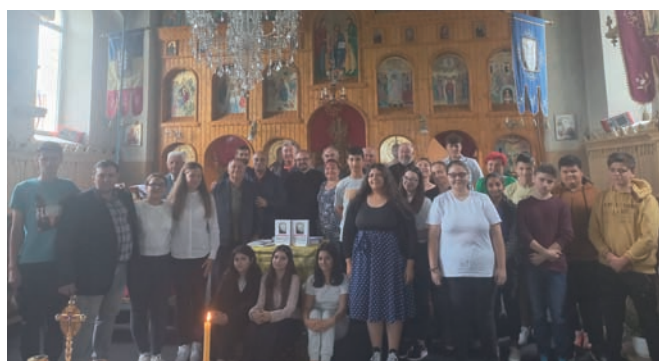

LANSARE DE CARTE LA BIRDA

În 16 septembrie a fost sărbătorită revista de cultură și religie rurală „Arhanghelul”, din Birda, printr-o activitate religios-culturală, organizată în biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din parohia Birda.

Aniversarea a debutat prin oficierea slujbei Tedeumului de mulțumire de către preoții Iliia Pavlovici-Pătruț (parohia Mașloc), Călin Negrea (parohia Gătaia) și Valentin Bugariu, parohul locului.

După otpustul slujbei religioase, părintele Valentin Bugariu, redactor-șef al publicației „Arhanghelul” a rostit un cuvânt de bun venit participanților din localitate, din Timișoara și

din județele Caraș-Severin și Timiș. Vorbitorul a prezentat revista, precum și publicațiile care au însoțit revista în cei zece ani de apariție: Colecția Arhanghelul în cinci volume, cercetarea de istoria presei: *Biserică și presă în Banat* (2015), tomul omagial *Arhanghelul – 5 ani în*

slujba comunității parohiale (2017), lucrările simpozionului organizat cu prilejul împlinirii a 110 de ani de la ridicarea bisericii parohiale: *Credință. Educație. Tradiție* (2021) și prezentul volum care marchează împlinirea a 10 ani de presă sătească la Birda și Sângeorge: *Arhanghelul. 10 ani în slujba comunității parohiale*, Editura Sitech, Craiova, 2022, 277 p..

Au felicitat revista mai mulți colaboratori și cititori. Șirul acestora a fost deschis de prof. Sofia Mihaela Coman de la Școala Gimnazială din Birda care a vorbit de rolul revistei în comunitatea rurală spunând: „În mediul rural, acolo unde oamenii au mai puțin acces la evenimentele culturale, acolo unde interesele oamenilor sunt de altă natură, inițiativa părintelui, susținută de munca neobosită, este una salutară”. Tot de la Școala din Birda, prof. Germer Hilde a punctat misiunea revistei: „Arhanghelul” – revistă trimestrială de cultură și religie rurală, realizată cu pricepere și talent de către un colectiv de redacție dedicat, împlinește 10 ani de la prima apariție. De 10 ani este sursă de informare pentru locuitorii comunei Birda dar și pentru cititorii de pe alte meleaguri, odată cu apariția revistei în format electronic. Prin diversitatea subiectelor abordate, atenta documentare, prin ilustrațiile de calitate grafică remarcabilă, revista „Arhanghelul” își găsește locul binemeritat în galeria publicațiilor de acest gen”.

Prof. Iosif Marius Circa a prezentat o recenzie amănunțită a volumului lansat acum. După prezentarea capitolelor, vorbitorul a încheiat cu „Cronica parohială” din ultimii cinci ani ai parohiei Birda: „„Cronica parohială”, se întinde pe un spațiu de 80 de pagini, cu referire doar la ultimii cinci ani, o adevărată broșură cu informații concrete și chiar detaliate. Este un jurnal al întregii vieți parohiale de la Birda. Vă rog, să citiți, măcar selectiv, și vă veți încărca pozitiv sufletul cu un belșug de activități: concursuri de religie, concurs de toacă, pelerinaje, participări și organizări de întâlniri ale Forumului publiciștilor bănățeni, lansări de cărți, comemorări și pomeniri ale unor personalități, prezența activă la simpozioane, împărtășiri ale copiilor, sărbători religioase și naționale ale neamului, unele secondate de concerte în parcul bisericii, donări de rechizite pentru elevii din parohie, recitaluri de colinde, sfînțiri, inaugurări, activități catehetice cu copiii (numeroase), daruri de sărbători, taina maslului și multe, multe alte acțiuni. Rămâi impresionat de volumul mare de activități cu rol educativ,

formativ săvârșite de acest supraom. Te întrebi de unde atâta energie, atâta pasiune și atâta dragoste pentru credință, cultură, neam, țară și limbă!...”.

Au mai luat cuvântul dl. Ghiță Blejușcă, secretarul Asociației Publiciștilor Presei Rurale din Banat, care s-a oprit asupra volumelor de popularizare dedicate Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș și pictorului Filip Matei; Prof. Ioan Traia care a prezentat cărțile tipărite de redactorul-șef al revistei „Arhanghelul”; Prof. univ. dr. Ioan Viorel Boldureanu, cunoscutul etnolog bănățean a făcut vorbire despre însemnătatea revistei „Arhanghelul” în cuprinsul literaturii bănățene.

Eleva Flavia Noje de la Școala Gimnazială din Birda printr-o intervenție simțită a împărtășit celor prezenți despre participarea sa la prima lansare de carte.

La final, părintele Valentin Bugariu a mulțumit colaboratorilor, cititorilor, elevilor și profesori și credincioșilor prezenți pentru această sărbătoare oferită revistei „Arhanghelul” și prin intermediul acesteia comunității parohiale și filiale din Birda și Sângeorge.

ÎNTRUNIREA CERCURILOR MISIONARE ÎN PROTOPOPIATUL DETA

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan și conform metodologiei de organizare, aprobată și cuprinsă în Statutul Bisericii Ortodoxe Române, cele trei cercuri pastoral-misionare ale protopopiatului Deta s-au

întrunit, în sesiunea de toamnă, pe parcursul lunii septembrie, după cum urmează:

Astfel, Cercul Misionar I s-a întrunit în data de 04.09.2022, în biserica din Livezile. Parohiile prezente, reprezentate de preoții lor, au fost următoarele: Toager, Livezile, Deta, Ghilad, Ciacova, Macedonia, Petroman și Cebza. Referatul a fost susținut de preotul Florea Gheorghe de la Ghilad, care a prezentat o temă foarte amplă și bine documentată: Isihasmul. Astfel, au fost prezentate originea isihasmului, istoricul său, Isihasmul în Vechiul și Noul Testament, Isihasmul la sfinții Grigorie Palama și Simeon Noul Teolog, precum și câteva mărturii patristice cu referire la practica isihastă.

Cercul Misionar II s-a întrunit în data de 15.09.2022, în biserica din Pădureni. Parohiile participante au fost: Birda, Voiteg, Colonia Gătaia, Gătaia, Pădureni, Jebel și Liebling.

Referatul a fost susținut de preotul Petrescu Sebastian de la parohia Pădureni, care a prezentat un referat despre Sfântul Simeon Noul Teolog ca reprezentant exponențial al isihasmului. Astfel, au fost evidențiate viața, opera, învățăturile, rugăciunea și desăvârșirea ca reprezentări ale ideologiei sale.

Cercul Misionar III s-a întrunit în data de 25.09.2022, în biserica din Moravița. Parohiile participante au fost: Berecuța, Denta, Șemlacu Mare, Gherman, Moravița, Stamura Germană, Folea, Cerna și Ferendia. Referatul a fost susținut de preotul Gherasim Tiberiu de la parohia Ferendia care a prezentat un referat despre isihasm și răspândirea lui în Peninsula Balcanică. Au mai fost cuprinse înțelesurile, originile

isihasmului, precum și câteva concepte isihaste în viața și opera Sf. Simeon noul Teolog.

Toate cercurile misionare au debutat și s-au încheiat cu un moment de rugăciune și, după susținerea referatelor, preoții participanți au luat cuvântul pe marginea celor prezentate. Un deosebit interes și ample discuții au fost susținute pe marginea necesității, utilității și a practicii rugăciunii, personale sau cultice, în viața bisericească actuală, în special în contextul crizelor suprapuse din ultimii doi ani. De asemenea, în partea a doua a întâlnirilor, protopopul a provocat discuții despre modalitatea, uniformitatea și diferențele existente în săvârșirea Tainei Botezului. Câteva concluzii importante au fost stabilite de comun acord, ca o încercare de uniformizare a săvârșirii Tainei Botezului.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL „SERI CULTURALE LA PĂDURENI”

Festivalul Internațional „Seri Culturale la Pădureni”, Ediția a IV-a, s-a desfășurat în perioada 17-18 septembrie 2022. Festivitatea de premiere a avut loc în data de 17 septembrie 2022 la Biserica Parohiei Ortodoxe din Pădureni-Timiș.

A fost oficiată slujba Vecerniei, cu un cuvânt de învățătură din partea părintelui dr. Valentin Bugariu. Apoi au fost decernate premiile acestei ediții. Marele Premiu Simion Pițu - Andrei Fischof, Marele Premiu Anișoara Odeanu - Proză - Adrian Lesenciuc, Marele

Premiu Teodora Tudoroni Coșbuc - Poezie - Oana Boc, Premiul Cultural Teologic Artistic Petru Arnăutu - Alin Trifa, Premiul Cultural Teologic Preot Râta - Pr. dr. Valentin Bugariu, Premiul Cornelia Caragea - Oana Vrînceanu, Premiul Stela Cornelia Iovița - Adriana Ioana Lăcătuș, Premiul Ilie Voina - Cristian Kakasi.

Diplomele au fost înmânate de domnul dr. Victor Constantin Măruțoiu, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Președintele Juriului. Festivalul are loc cu susținerea Primăriei Pădureni, a domnului Primar Dorin Ignața și a Parohiei Pădureni, Preot Paroh Sebastian Petrescu.

CERC MISIONAR ȘI CATEHEZĂ DEMONSTRATIVĂ ÎN PROTOPOPIATUL FĂGET

Duminică, 25 septembrie 2022 a avut loc la parohia Bichigi primul cerc misionar-pastoral al Protopopiatului Făget. Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, anul acesta cercurile misionare încep cu slujirea Sfântului Maslu. Au participat 12 preoți și numeroși credincioși din parohia Bichigi dar și din localitățile învecinate.

La ceas de seară, preotul Elisei Eduard Măstăcănean de la Brănești a susținut o cateheză cu titlul Rugăciunea inimii. Părinții isihăști

Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie Velicicovschi, punând la sufletul ascultătorilor importanța chemării Numelui Domnului Iisus Hristos, precum și exemplul celor trei Sfinți Părinți evocați. Părintele protopop Dorin Covaci a mulțumit preoților și credincioșilor participanți, și a subliniat importanța rugăciunii particulare și publice a fiecărui credincios. Preotul paroh Emanuel Ciusa a mulțumit lui Dumnezeu pentru seara aceasta minunată, declarând că în istoria parohiei nu se știe să se mai fi slujit

Taina Sfântului Maslu cu atâta solemnitate și cu un astfel de număr de preoți. La final preoții au rămas la o întâlnire restrânsă, prezentându-se rapoarte de activitate și s-au discutat probleme actuale ale parohiilor. Protopopiatul Făget este împărțit în patru cercuri misionare.

De asemenea, vineri 23 septembrie 2022, la parohia Făget I a avut loc o cateheză demonstrativă susținută de preotul paroh Ioan Jurj. Tema catehezei a fost Rugăciunea Tatăl nostru, iar la ea au participat 28 de copii din parohie. Deși părintele Ioan este unul dintre decanii de vârstă

ai protopopiatului Făget, metodele folosite au fost moderne – de la materialele și metodele didactice folosite, la proiecție de film religios – dovedind pregătirea și seriozitatea catehetului. Demnă de remarcat este și implicarea învățătorilor și a profesorilor de religie din zonă, precum și a părinților. Lecția deschisă a fost un succes, atât tinerii cât și cei nouă preoți care au participat fiind încântați de cele învățate. Lecția demonstrativă de la Făget face parte dintr-un ciclu de cateheze lunare pe care Sectorul catehetic al Arhiepiscopiei Timișoarei le-a stabilit în protopopiate.

POMENIREA MITROPOLITULUI NICOLAE CORNEANU

Cu binecuvântarea Părintelui Mitropolit Ioan, miercuri, 28 septembrie a.c., în cripta mitropoliților de sub altarul catedralei mitropolitane din Timișoara, a fost oficiată slujba de parastas pentru mitropolitul Nicolae Corneanu la împlinirea a opt ani de la plecarea sa la ceruri.

La acest moment comemorativ au participat preoți și cântăreți catedrali, arhidiaconul pensionar Ioan Radu, fostul său secretar eparhial și preotul Ionel Popescu, vicar eparhial. După oficierea Parastasului, preotul Ionel Popescu a relevat câteva aspecte din slujirea mitropolitului care a păstorit pe clericii, monahii și credincioșii bănățeni mai bine de jumătate de secol (1962-2014). Personalitate de frunte a vieții bisericești,

ierarh, teolog, traducător, patrolog și om de cultură, mitropolitul Nicolae a scris o pagină însemnată în viața Bisericii Ortodoxe Române din Banat. Cu binecuvântarea sa au fost ridicate, renovate și pictate multe biserici, înainte de 1989, au fost încadrați la parohie, în aceeași perioadă, preoți foști deținuți politic și deportați în Bărăgan. În tipografia eparhială, înzestrată cu aparatură modernă, au fost tipărite lucrări de Teologie, istorie și de promovare a credinței, multe dintre acestea avându-l ca autor pe mitropolitul Nicolae. Seminarul teologic de la Caransebeș s-a bucurat permanent de susținerea materială și spirituală a Ierarhului de la Timișoara, atenție deosebită fiind arătată studenților bănățeni de

la Institutul teologic de la Sibiu, unii din aceștia primind binecuvântarea sa pentru a studia peste hotare. Om al dialogului, mitropolitul Nicolae a colaborat în chip pilduitor cu reprezentanții cultelor și ai comunității evreiești din Banat, prin strădaniile sale fiind instaurat în Timișoara un climat de pace și bună înțelegere. Purtarea de

grijă a mitropolitului Nicolae s-a extins și asupra comunităților românești din Serbia și Ungaria, pe care le-a vizitat în mai multe rânduri și le-a sprijinit din punct de vedere material. Fostului mitropolit îi revine și meritul de a fi înființat revista eparhială „Învierea”, de a fi transformat revista „Mitropolia Banatului” în „Altarul Banatului”, de a înființa Facultatea de Teologie și de a reactiva vechea Episcopie a Caransebeșului. Intelectual rasat, mitropolitul Nicolae a dăruit lucrări importante Bisericii și culturii române, pentru care a fost ales membru de onoare al Academiei Române și membru al Uniunii Scriitorilor din România. După 1990, sub directa coordonare a mitropolitului Nicolae au fost puse bazele unei bogate activități filantropice a Bisericii în spitale, așezăminte pentru copii și vârstnici, penitenciar, au fost create cantine parohiale, case de tip familial și au fost încadrați preoți în Armată și Poliție. De asemenea, au fost reactivate Asociațiile creștin-ortodoxe „Oastea Domnului”, „Societatea Femeilor Creștin-Ortodoxe” și au fost înființate Liga Tinerilor Creștin-Ortodoxi în Timișoara și Lugoj și Asociația Studenților Creștin-Ortodoxi din orașul nostru. Prin toate acestea și prin multe alte realizări, numele mitropolitului Nicolae Corneanu este înscris, pentru totdeauna, în galeria vrednicilor ierarhi care au păstorit, cu har și cu dar, pe românii ortodocși din această parte a gliei noastre strămoșești.

Veșnică să fie pomenirea lui, din neam în neam!

CONCURSUL NAȚIONAL CATEHETIC „RUGĂCIUNEA ÎN VIAȚA MEA”, LA FINAL

Joi, 29 septembrie 2022, cu începere de la orele 16,00, a avut loc festivitatea de premiere, a participanților din cadrul Concursului Național Catehetic „Rugăciunea în viața mea”, din Arhiepiscopia Timișoarei.

Festivitatea, găzduită de Liceul Teologic „Sfântul Ierarh Antim Ivireanul”, din Timișoara i-a reunit într-o întrunire pe coordonatorii și elevii care au participat la derularea acestui Concurs,

inițiatorii și finanțatorii acestei mari întreceri județene.

Cuvântul de bun venit a fost rostit de P. C. Părinte Cristian Tomescu, referentul catehetic al Arhiepiscopiei Timișoarei, care a vorbit de continuarea acestui Concurs până în luna septembrie a acestui an.

P. On. Părinte Cristian Păiș, protopopul Protopopiatului Timișoara II a mulțumit printr-o alocuțiune Consiliului Județean Timiș,

pentru finanțare și protopopiatelor și parohiilor pentru implicare, asigurând pe cei prezenți de arhierasca binecuvântare a Înaltpreasfințitului Mitropolit Ioan al Banatului.

Din partea Consiliului Județean a fost prezent dl. Laurențiu Moldovan a subliniat importanța educației tinerilor care își vor găsi un partener în proiectele propuse în Consiliul Județean.

Un gând bun a fost exprimat de prof. Adela Panait, directorul Liceului Teologic din Timișoara și gazda acestei manifestări în instituția în care educația este învăluită de credință.

Părintele Prof. Marius Ioana de la Facultatea de Teologie din Timișoara, a subliniat importanța acestui Concurs în dezvoltarea tinerelor caractere.

În prima parte a festivității au fost premiate proiectele catehetice parohiale care au fost înscrise în Concursul Național Catehetic de anul acesta:

Premiul I: Parohiile Timișoara-Elisabetin și Dumbrăvița;

Premiul al II-lea: Belinț; Fabric-Est; Clopodia, Stamura Germană, Cebza; Timișoara-Martirilor, Timișoara-Zona Soarelui; Margina; Timișoara-Zona Tipografilor; Sânmihaiu Român; Ghiroda

Veche; Birda; Șag; Liebling; Făget I; Făget II; Voiteg; Pietroasa;

Premiul al III-lea: Ionel, Timișoara-Calea Lugoșului, Gătaia; Timișoara-Fabric; Lugoș I; Lugoș-Dealul Viilor; Nădrag; Jena; Iecea Mică; Sinersig; Răchita; Cliciova; Măguri-Cireșu; Sâmpetru Mic;

Diplomă de Participare: Bulgăruș și Uihei.

În partea a doua au fost răsplătiți copiii care au participat la continuarea acestui Concurs și care

a fost compus din trei secțiuni: 1). Priceasnă; 2). Eseu; 3). Realizarea unui colț de rugăciune.

Din partea parohiei Birda au fost premiați tinerii: Weisz Markus, Mențiunea I la secțiunea Priceasnă; Roșu Cristina, Premiul I la secțiunea Eseu și Orășanu Alexandru, Premiul I la secțiunea Colț religios.

Bucuria revederii, emoția evenimentului festiv și speranța unei noi colaborări i-a unit pe toți participanții.

MILITARIII LUGOȘENI CINSTENSC VÂRSTNICII

Militarii Batalionului 183 Artilerie Mixtă „General Ion Dragalina” Lugoș au organizat în urbea de pe Timiș o acțiune îndreptată spre generațiile din care fac parte părinții și bunicii noștri. „La inițiativa comandantului, domnul Locotenent-Colonel Romeo-Dacian Buhai, împreună cu Asociația Militar-Culturală „Sfântul Gheorghe” Lugoș, cadrele militare au participat la sărbătorirea Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice, demarând împreună o campanie

de sprijinire și întrajutorare a acestora. La 30 septembrie a fost organizată o acțiune social-filantropică la Căminul de Seniori „Anita Heim”, unde au fost distribuite alimente necesare bunei funcționări a bucătăriei instituției, precum și diferite daruri ce au fost împărțite vârstnicilor”, a spus părintele Emanuel Gafița, preotul militar al Garnizoanei Lugoș.

AGENDA ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE IOAN, MITROPOLITUL BANATULUI

2 septembrie 2022

A primit pe domnul Attila Hajdu, directorul Poliției Locale Timișoara;

A primit pe domnul colonel Sorin Homeag, directorul Spitalului Militar de Urgență "Dr. Victor Popescu" Timișoara, dimpreună cu doamna colonel dr. Mihaela Nicolin, directorul medical;

A primit pe domnul prof. univ. dr. ing. Marius Moșoarcă, de la Universitatea Politehnica din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Ciprian Goguț, de la parohia Iecea Mare, din protopopiatul Sânnicolau Mare.

3 septembrie 2022

A participat la slujba de priveghi pentru preotul Cotuțiu Macedon, la parohia Cărpiniș.

4 septembrie 2022

A participat la Sfânta Litughie la parohia Remetea Luncă, din protopopiatul Făget, la finalul căreia a sfințit crucile ce se vor așeza pe biserică.

5 septembrie 2022

A primit pe domnul prof. univ. dr. Victor Dumitrașcu, directorul Casei de Asigurări de Sănătate Timiș.

6 septembrie 2022

A primit pe domnul col. ing. Lucian Mihoc, Inspector Șef – Inspectoratul pentru Situații de Urgență Timiș;

A primit pe preotul Ciprian Ion Ioniță, consilier patriarhal la Sectorul Social, din cadrul Patriarhiei Române;

A primit pe domnul ec. dr. Titu Bojin, director adjunct la Direcția Apelor Banat;

A primit pe doamna prof. Viorica Dadulescu, directorul Grădiniței „Troița”, Timișoara;

7 septembrie 2022

A primit pe domnul prof. univ. dr. Vasile Timiș, Inspector Școlar General în cadrul Ministerului Educației Naționale;

A primit pe doamna prof. Daniela Liliana Buzatu, Inspector Școlar pentru disciplina Religie, din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Timiș;

A primit pe preotul conf. univ. dr. Coanștantin Jinga, respectiv preotul lector univ. dr. Adrian Covan, de la Facultatea de Teologie din Timișoara.

8 septembrie 2022

A participat la Sfânta Liturghie la parohia Timișoara Iosefin, din protopopiatul Timișoara I.

9 septembrie 2022

A primit pe preotul prof. univ. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie din Arad, dimpreună cu preotul lect. univ. dr. Filip Albu, din cadrul aceleași facultăți.

11 septembrie 2022

A participat la Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană.

12 septembrie 2022

A primit pe preotul Aurel Burdă, protopopul Oficiului protopopesc Catalunya II, din Episcopia Spaniei și Portugaliei.

13 septembrie 2022

A oficiat la catedrala mitropolitană din Timișoara slujba Acatistului Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, ocrotitorul Banatului, cu ocazia Zilei Pompierilor din România, în prezența militarilor din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Banat” al Județului Timiș și Detașamentul de Pompieri militari și civili din Timișoara.

18 septembrie 2022

A participat la slujba de sfințire a Paraclisului Universitar al Facultății de Teologie ”Ilarion V. Felea”, din Arad, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, de Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului, Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, de Preasfințitul Părinte Nestor, Episcopul Devei și Hunedoarei, de Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei, de Preasfințitul Părinte Ieronim, Episcopul Daciei Felix, de Preasfințitul Părinte Luchian, Episcopul Ortodox Sârb al Ungariei și Administrator de

Timișoara, de Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, precum și de Preasfințitul Părinte Daniil Densușeanul, Arhiepiscop vicar al Episcopiei Devei și Hunedoarei.

20 septembrie 2022

A primit pe domnul Gheorghe Hleba, președintele Uniunii Ucrainenilor din Banat;
A primit pe preotul Ionuț Furdean, protopopul Oficiului protopopesc Lugoj;
A primit pe preotul paroh Tiberiu Brestovicean, de la parohia Paniova, protopopiatul Lugoj;
A primit pe preotul coslujitor Ionuț Filip, de la parohia Timișoara Dacia, din protopopiatul Timișoara I;
A primit pe doamna prof. Delia Tomescu, de la Colegiul Național "Carmen Sylva", din Timișoara.

21 septembrie 2022

A primit pe stavrofora Filotea Nistor, stareța mănăstirii Luncații de Sus, din protopopiatul Făget;
A primit pe preotul paroh Aurelian Milă, de la parohia Recaș II, din protopopiatul Timișoara II;
A primit pe domnul prof. Florin Vlad, din Recaș.

26 septembrie 2022

A primit pe preotul paroh Gheorghe Florea, de la parohia Ghilad, din protopopiatul Deta;
A primit pe preotul Ioan Bociu, din Florida, Statele Unite ale Americii;

27 septembrie 2022

A primit pe domnul Dominic Fritz, primarul Municipiului Timișoara;
A primit pe preotul paroh Tiberiu Gherasim, de la parohia Ferendia, din protopopiatul Deta;
A primit pe preotul paroh Constantin Timariu, de la parohia Bacova, din protopopiatul Lugoj;
A primit pe doamna prof. Daniela Buzatu, inspector școlar pentru disciplina Religie, din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Timiș;
A primit pe domnul conf. univ. dr. Daniel Lemeni, de la Facultatea de Teologie din Timișoara;
A primit pe doamna Felicia Novacovici, din Oravița.

29 septembrie 2022

A participat la ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești, desfășurată la Palatul Patriarhiei din București;
În după-amiaza zilei a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod, desfășurată la Palatul Patriarhiei din București.

30 septembrie 2022

A participat la festivitățile prilejuite de aniversarea a 15 ani, de la întronizarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, desfășurate la Palatul Patriarhiei din București.

*A consemnat preotul Marius Sfercoci,
inspector eparhial*